

БЕЛАРУСЬ — РАСІЯ
АД БАРТЭРА — ДА ГРАШОВЫХ РАЗАКАУ

2 стар.

ДЫПКУР'ЕР

Міхаіл ХВАСТОЎ ПРЫНЯЎ УДЗЕЛ
У САМШЧЕ РУХУ НЕДАЛУЧЭННЯ

ЛЁСЫ 3 стар.

СПЫНЕННЫ ПАЛЁТ "ГЕНЕРАЛА ДУГЛАСА"

4 стар.

ХРЫСЦІЯНСКАЯ СТАРОНКА
"ЖЫЦЦЁ І ВЕРА"

5 стар.

ГОСЦЬ

Барыс ЖУКАЎ з ІРЛАНДЫІ

6 стар.

ВЕСТКІ з СУПОЛАК: РАСІЯ,
ЭСТОНІЯ

6 стар.

АД ПЕРШАЙ АСОБЫ
Алякс Пашкевіч: "ЛІТАРАТУРА ПАВІНА АБ'ЯВІЎВАЦЬ"

7 стар.

ДЗІЦЬЯЧАЯ ЧЫТАНКА
ПРЫТЧА "ДЗІВАКІ"

8 стар.

КРЫЖАВАНКА АД Аляксандра
ХАЛЕЦКАГА

8 стар.

АГУЛЬНАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

РАСПАЎСЮДЖВАЕЦЦА Ў 48 КРАІНАХ

Голас Радзімы

Штотыднёвая газета для суайчыннікаў за межамі Беларусі

Выдаецца з 6 красавіка 1955 года

20 лютага 2003 года, № 8 (2826)

Цана 155 рублёў

E-mail: golas_radzimy@tut.by

Хроніка жыцця

БЕЛАРУСЬ СУПРАЦЬ ВАЙНЫ

Акцыя пратэсту супраць агрэсіі ЗША ў Іраку адбылася 15 лютага ў буйных гарадах нашай краіны. Яе арганізатарамі выступілі Федэрацыя прафсаюзаў Беларусі, Фонд развіцця беларуска-ірацкіх адносін і іншыя грамадскія арганізацыі.

Як адзначыў на сустрэчы з журналістамі старшыня ФПБ Леанід Козік, які ўзначаліў арганізацыю пратэсту, такім чынам арганізатары хацелі звярнуць увагу беларускай і сусветнай грамадскасці на недапушчальнасць несправядлівай і бесчалавечнай вайны ў Іраку, вынікам якой будзе гібель мірнага сельніцтва.

"Мінская лыжня-2003"

Успартыйна-алімпійскім комплексе "Раўбічы" прайшло грандыёзнае спартыйнае шоу пад назвай "Мінская лыжня-2003", дэвіз якога: "За здароўе і радзіму".

У мерапрыемстве ўдзельнічалі некалькі тысяч аматараў лыжных гонак самых розных узростаў з усёй Беларусі. Традыцыйна прыняў удзел у лыжных гонках Прэзідэнт краіны Аляксандр Лукашэнка.

УМОВЫ ПАЛЕПШАЦЦА

У 2003 годзе з рэспубліканскага бюджэту будзе выдаткавана 1,5 мільярда рублёў на пашырэнне і рэканструкцыю пляці інтэрнатных устаноў для састарэлых і інвалідаў.

Зараз у Беларусі працуюць 72 сацыяльныя ўстановы інтэрнатнага тыпу. У іх пражывае каля 17 тысяч чалавек, у тым ліку больш за 13 тысяч інвалідаў.

У БЕЛАРУСІ БУДЗЕ РАЗВІВАЦЦА АЙЧЫННАЕ ТЭЛЕ- і РАДЫЁВЯШЧАННЕ
У Беларусі айчыннае тэле- і радыёвяшчанне паступова замяшчае расійскія тэлерадыёстанцыі. Пра гэта заявіў міністр інфармацыі краіны Міхаіл Падгайны на брыфінгу для прадстаўнікоў замежных пасольстваў і журналістаў.

У мінулым годзе, па словах міністра, кардынальна змянілася сітуацыя ў сферы электронных СМІ. Адкрыты другі агульнанацыянальны канал. Ён цесна працуе з ГРТ, а ў бліжэйшых планах — падрыхтоўка шэрага ўласных тэматычных праграм. Міністр інфармацыі адзначыў таксама

работу па якасному паляпшэнню вясчання на канале "Сталічнае тэлебачанне" (СТБ).

Сёння, па даных міністра, у інфармацыйным полі краіны прадстаўлена больш як 56 тэлерадыёкомпаній, большасць з якіх недзяржаўныя. Хуткімі тэмпамі развіваюцца мясцовыя тэлерадыёстанцыі, кабельнае і FM-вясчэнне.

ФРАНЦУЗСКАЯ ЎЗНАГАРОДА ДЛЯ МАЭСТРА УЛАДЗІМІРА ПЕРЛІНА

Пасол Францыі ў Беларусі Стэфан Шмялеўскі ўручыў ордэн "Акадэмічных пальмы" педагогу па класу віяланчэлі Рэспубліканскага каледжа Уладзіміру Перліну.

Гэта найвышэйшая французская ўзнагарода, якую калінебудзь атрымлівалі беларускія грамадзяне. Знакі адрознення ордэна "Акадэмічных пальмы" заснаваў яшчэ Напалеон I у 1808 годзе для ўзнагароджвання членаў універсітэта, а з 1866 года пачалі ўручаць і за поспехі на асветніцкай ніве.

Уладзімір Перлін удастоены звання кавалера ордэна як "непераўзыйдзены эталон не толькі з прычыны валодання ім тэхнікай і мастацтвам ігры на віяланчэлі, але таксама дзякуючы яго педагагічнаму таленту".

ВІНШУЕМ З ПЕРАМОГАЙ

У нарвежскім горадзе Холменколэне на восьмым этапе Кубка свету па біятлону мужчынская зборная Беларусі выйграла эстафету 4x7,5 кіламетра.

Ужо на першым этапе яна выйшла ў лідэры. Аляксей Айдарыў не скарыстаў ніводнага дадатковага патрона. Яго таварыш па камандзе Уладзімір Драчоў таксама быў меткім і змог павялічыць адрыў ад праследавацеля да 1 минуты 17 секунд. Рустам Валіулін на дыстанцыі пайшоў яшчэ далей. І страляў метка — толькі адзін дадатковы патрон. Запас трываласці ў пастаяннага нашага фінішора Алега Рыжанкова быў вялікі, ён фінішаваў у гордай адзіноце. Другое месца — у Расіі, трэцяе вырвалі нарвежцы.

Жаночая зборная Беларусі фінішавала другой. Лілія Яфрэмава, Вольга Назарава, Людміла Ананько і Алена Зубрылава саступілі толькі расіянкам.

Падрыхтавала Таццяна КУВАРЫНА.

наша марка

НА ШЫНАХ "МЕРСЕДЭСАУ" — БЕЛАРУСКІ КОРД

Сёлета спайняецца 20 гадоў з пачатку будаўніцтва ў Жлобіне Беларускага металургічнага завода (БМЗ), першая плаўка на якой была ажыццёўлена ў 1984 годзе. Сёння БМЗ — сучасны металургічны комплекс, які вырабляе канкурэнтаздольную і навукаёмкую прадукцыю на аснове рэсурсазберагальных (выкарыстоўваецца металалом), прагрэсіўных тэхналагічных працэсаў, што адпавядаюць сусветным крытэрыям тэхнічнай навізны.

На БМЗ працуе больш за 15 тысяч чалавек. Сярэдняя заробатная плата тут вышэйшая за гэты паказчык па краіне і складае 370 тысяч рублёў. Пры гэтым, сцвярджае тэхнічны дырэктар БМЗ Віктар Матачкін, затрымак з выплатай грошай не бывае.

БМЗ вядзе комплексную рэканструкцыю асноўных фондаў, на якую сёлета плануецца выдаткаваць 146 мільёнаў долараў ЗША ўласных сродкаў і пазык у выглядзе доўгатэрміновых крэдытаў. Апошнія скла-

даюць каля 30–40 мільёнаў долараў ЗША.

Менавіта рэканструкцыя прадпрыемства дазваляе павялічваць яго магутнасці. За апошнія 5 гадоў вытворчасць прадукцыі ўзрасла па металапракату ў 2,2 раза, па металакорду і дроту ў 1,4 раза, па экспарту прадукцыі ў 1,5 раза.

Наогул, пры існуючай магутнасці БМЗ 1,5 мільёна тон сталі ў год 82,4 яе ідзе на экспарт. Ужо цяпер працуюць сумесныя прадпрыемствы ў Аўстрыі, Германіі, ЗША. Вядуцца перамовы з

прамыслоўцамі ў Кітаі наконт адкрыцця прадпрыемства ў гэтай краіне.

У спіс гандлёвых партнёраў БМЗ уваходзіць каля 40 дзяржаў. Віктар Матачкін кажа: "Пацясніўшы такіх "грандаў рынку", як Бекерт і Парэлі, беларускі металакорд адваяваў 14 працэнтаў рынку. Асноўныя спажыўцы нашага металакорду — вядомыя вытворцы шын: Кантынэнталь, Гудьер, Пірэлі, Мішлен, Данлон". Такім чынам, беларускі корд выкарыстаны ў аўтамабілях "Мерседэс", якія прымаюць удзел у гонках "Формулы-1".

Па словах В.Матачкіна, асноўны імпарцёр прадукцыі завода — Расія. Гэты рынак застаецца перспектывным для БМЗ: летась у Расійскую Федэрацыю было прададзена прадукцыі больш, чым ва ўсе еўрапейскія краіны, а 65 тысяч тон вырабленай на прадпрыемстве арматуры купіў маскоўскі рэгіён.

— Заканчэнне на 2-й стар.

падрабязнасці

АНЖАЛІКА АГУРБАШ — "МІСІС РАСІЯ" З БЕЛАРУСКІМ ПАШПАРТАМ

Упершыню пра Ліку Ялінскую загаварылі ў 1988 годзе, калі яна стала першай у гісторыі "Міс Беларусь".

З таго часу яе імя заўсёды было на слыху. Сапраўдная прыгажуня і разумніца, яна змагла зрабіць кар'еру спявачкі, выпусціла некалькі альбомаў. Кліпы на яе песні вылучаюцца імкненнем да эстэтызму і вытанчанасці. Акрамя таго, на мінскім сталічным тэлебачанні Ліка была чароўнай вядучай нядзельнай праграмы "Сняданак з Лікай", стварыла свой "Арт-клуб" і школу прыгажосці для дзяўчынак.

33-гадовая Ліка Ялінская — маці двух дзяцей. Старэйшай, Дашы, ужо 14, малодшаму, Дзянісу, 5 гадоў. А нядаўна яна выйшла замуж за расійскага бізнесмена Мікалая Агурбаша і пераехала да яго ў Падмаскоўе. Пра гэтую романтичную гісторыю ўжо складаюць песні, якія маюць сімвалічныя назвы, нахштальт "Сумасшедшая любовь".

Аб значнасці перамен у лёсе беларускай спявачкі сведчыць і тое, што беларуская "зорка" Ліка Ялінская ўзышла на расійскім небасхіле як Анжаліка Агурбаш.

— Заканчэнне на 2-й стар.

Інтэрнэт-навіны

3 КАМП'ЮТРАМ НА "ТЫ"

На сённяшні дзень у Беларусі налічваецца ад 150 да 200 тысяч карыстальнікаў Інтэрнэта.

Безумоўна, большасць з іх зарэгістравана ў Мінску (каля 60-70 працэнтаў). У асноўным гэта студэнты.

Колькасць тых, хто пераходзіць з Інтэрнэтам на "ты", у Беларусі кожны месяц павялічваецца на 3,5 працэнта.

ПРАГРАМА "ЭЛЕКТРОННАЯ БЕЛАРУСЬ"
Савет Міністраў зацвердзіў дзяржаўную праграму "Электронная Беларусь".

Поўная назва праграмы выглядае наступным чынам — "Дзяржаўная праграма інфарматызацыі Рэспублікі Беларусь на 2003-2005 гады і на перспектыву да 2010 года".

Распрацоўшчыкамі гэтага заказу вызначаны Цэнтр інфармацыйных рэсурсаў і тэхналогій Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі.

Больш дакладную інфармацыю па распрацоўцы гэтай праграмы можна атрымаць па адрасу: www.ncpi.gov.by.

КОНКУРС КАНТЭНТ-ПРАЕКТАЎ

Праект "ТутБай" і Беларускае Інтэрнэт-таварыства аб'явілі аб правядзенні конкурсу кантэнт-праектаў.

Ён пройдзе ў перыяд са студзеня па сакавік 2003 года. Яго асноўная мэта — прадставіць магчымасць заявіць аб сабе перспектывным некамерцыйным Інтэрнэт-рэсурсам.

Цырымонія ўзнагароджання пераможцаў адбудзецца ў рамках Пятага беларускага Інтэрнэт-форуму By-2003 у сакавіку гэтага года. Больш дакладную інфармацыю аб правядзенні конкурсу можна атрымаць па адрасу: www.content.tvt.by

МІЖРЭГІЯНАЛЬНАЯ ВЫСТАВА "КАМП'ЮТЭР, ОФІС"

3 27 студзеня па 1 сакавік 2003 года ў Віцебску праходзіць чацвёртая міжрэгіянальная спецыялізаваная выстава "Комп'ютэр, офіс".

На выставе прадстаўлены шэраг навінак для фірм і банкаў.

Таксама ўпершыню адбудзецца фінал абласнога турніру па камп'ютэрных гульнях і выніковы этап конкурсаў па web-дызайне і графічным дызайне сярод прафесіянальных дызайнераў, а таксама па web-графічным і фотадызайне сярод навучэнцаў і студэнтаў па тэме "Экалогія і я".

КІБЕРСПОРТ

Хутка адбудзецца турнір ASUS Open 2003, які аб'явае стаць грандыёзнай падзеяй наглядчы на свой невялікі прызава фонд.

Галоўнай навіной на цяперашні момант можна лічыць павелічэнне колькасці ўдзельнікаў конкурсу да 64 каманд, сярод якіх каманды з Мінска, Масквы, Санкт-Пецярбурга, Кіева, Іркуцка, Гомеля, Ніжняга Ноўгарада, Калінінграда і іншых гарадоў СНД.

Падрыхтавала Ксенія ЛАЗАРЧЫК.

беларусь — расія

АД БАРТЭРА — ДА ГРАШОВЫХ РАЗЛІКАЎ

Яшчэ некалькі гадоў таму бартэрныя аперацыі складалі значную частку тавараабароту паміж Беларуссю і Расіяй. Зразумела, такая форма ўзаемадзеяння абсалютнай большасцю вытворцаў выкарыстоўвалася не ад добрага жыцця: не маючы свабодных фінансавых сродкаў, прадпрыемствы вымушаны былі разлічвацца за атрыманую сыравіну або камплектуючыя сваёй прадукцыяй. У выніку тавары аддаваліся па заніжканай цане, а суб'екты гаспадарання, як і дзяржава наогул, не атрымлівалі так неабходнай для далейшага развіцця валюты.

Паменшыць долю бартэра і перайсці да непасрэдных фінансавых разлікаў — такую задачу паставіў перад айчыннымі вытворцамі беларускі ўрад. Але спатрэбіўся час, каб у гэтым напрамку адбыліся прыкметныя змены. Асабліва паказальным стаў мінулы год. Па словах намесніка начальніка аддзела аналізу і планавання Міністэрства замежных спраў Ларысы Бараноўскай, у параўнанні з 2001 годам аб'ём тавараў, якія экспартаваліся па бартэрных аперацыях, скараціўся амаль на 600 мільёнаў долараў, або на 48 працэнтаў. Дзякуючы гэтаму, удзельная вага тавараабменных аперацый у знешнім гандлі паменшылася ў два разы і склала 16,1 працэнта.

"Гэта вынік праведзенай ра-

боты і своеасаблівы індикатар фінансавага стану прадпрыемстваў, — лічыць намеснік начальніка Упраўлення маркетынгу і супрацоўніцтва з краінамі СНД Аляксандр Малалетаў. — Вядома, што для шэрага прадпрыемстваў бартэрныя пастаўкі з'яўляліся тормазам. Стабілізацыя беларускага рубля дазволіла ім адыходзіць ад такіх схем заліку".

Дырэктар Дэпартаменту знешняй эканамічнай дзейнасці Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання Аляксандр Папкоў, у сваю чаргу, адзначае, што сітуацыя з бартэрам зараз сапраўды выглядае па-іншаму. "Мы вельмі зацікаўлены ў паступленні валютнай выручкі, бо яна неабходная для закупкі групы тавараў крытычнага імпарту.

Толькі за 11 месяцаў мінулага года прадпрыемствы нашага міністэрства экспартавалі прадукцыю на 185 мільёнаў долараў. 85 працэнтаў тавараў былі накіраваны ў Расію, з якой мы маем трывалую дагаворную базу".

Дарэчы, больш за 90 працэнтаў усіх бартэрных паставак прыпадае менавіта на Расію. Найбольш часта ў спісе такіх тавараў фігуруюць трактары, грузавыя аўтамабілі, хімічныя валокны, запчасткі для транспартных сродкаў, рухавікі, азотныя ўгнаенні і шыны. У Беларусь жа па бартэру паступае ў асноўным сыравіна і электраэнергія. Так, з агульнага аб'ёму імпартаванай з Расіі электраэнергіі доля тавараабмену складае 85 працэнтаў, прыроднага газу — 14,3, чорных металаў — 21,4 працэнта.

Беларускі ўрад прымае шэраг канкрэтных крокаў, каб захаваць тэндэнцыю да скарачэння бартэрных аперацый у будучыні. Але на сённяшні дзень ніхто ў краіне не можа дакладна сказаць, калі гэтая з'ява знікне наогул.

Ларыса ЛАЗАР.

падрабязнасці

АНЖАЛІКА АГУРБАШ — "МІСІС РАСІЯ" З БЕЛАРУСКИМ ПАШПАРТАМ

— Пачатак на 1-й стар. —

Як прадстаўніца Маскоўскай вобласці летась яна ўдзельнічала і перамагла ў конкурсе "Місіс Расія". Прыгожы раман з Мікалаем Агурбашам, які, па словах Лікі, працягваецца і пасля вяселля, спрыяў ажыццяўленню яе мары: у хуткім часе Анжаліка прыме ўдзел у конкурсе "Місіс Сусвет-2003".

Але кар'еру спявачкі "Місіс Расія" пакідаць не збіраецца. Таму не выключана, што разгледзіць цікавыя прапановы сыграць у тэатры ці кіно, распяляцца асабліва не збіраецца і плануе сур'ёзна займацца вакалам. Будзе ўдзельнічаць у канцэртах як на Беларусі, так і ў Маскве.

8 сакавіка ў Мінску павінна адбыцца прэзентацыя альбома Лікі, запісанага на музыку Ізмаіла Каплана. Кампазітар, гаворачы пра дыск, заўважыў, што песні на ім разлічаны менавіта на індывідуальнасць спявачкі і падыходзяць

толькі ёй. Гэтым альбомам Ліка Ялінская заканчвае беларускі этап творчасці. Выступаць, а таксама запісваць дыскі збіраецца далей як Анжаліка Агурбаш: "Я зрабіла на Беларусі ўсё, што магла. Далей сябе рэалізоўваць буду ў Маскве. Гэты горад — свайго роду Галівуд, які прыцягвае творчых людзей".

У сталіцы Расіі Анжаліка Агурбаш збіраецца выпусціць анталогію сваіх песень з самага пачатку кар'еры. А таксама мае шмат планаў наконт сумесных праектаў з зоркамі расійскай эстрады.

Але Анжаліка не пакінула Беларусь назусім. У Мінску працуе створаны ёю арт-клуб "Ліка". "Місіс Расія" кажа: "Я нарадзілася на Беларусі і ганаруся гэтым". І сведчанне таму — атрыманне беларускага пашпарта з новым прозвішчам, што было адной з мэт прыезду Анжалікі ў Мінск.

Алена СПАСЮК.

кампетэнтна

УКЛАДЫ ПАВЯЛІЧВАЮЦА

БЕЛАРУСЫ ЗАХОЎВАЮЦЬ ГРОШЫ Ў БАНКАХ

За мінулы год дэпазіты грамадзян у нацыянальнай валюце павялічыліся больш як у два разы (на 104,3 працэнта), а ў замежнай — на 24 працэнты і склалі адпаведна 666 799,6 мільёна рублёў і 390,4 мільёна долараў ЗША. Пры гэтым перавага аддаецца тэрміновым дэпазітам, доля якіх у агульным аб'ёме грашовых сродкаў грамадзян складае каля 90 працэнтаў.

Лічбы сведчаць, што пераважнаму захоўваецца тэндэнцыя росту ўкладаў насельніц-

ва ў беларускіх банках. Найбольш высокія тэмпы ў Белаграпрамбанк, Белзнешэканомбанк, Беларусбанк і іншых. Гэтакім жа многім садзейнічае дэпазітная палітыка Нацыянальнага банка і іншых банкаў, якая накіравана на фарміраванне спрыяльных умоў для больш працяглага захоўвання грашовых сродкаў ва ўкладах, укаранення новых банкаўскіх паслуг. Нягледзячы на намінальнае зніжэнне стаўкі рэфінансавання Нацыянальнага банка і, адпаведна,

працэнтаў па ўкладах, грамадзяне маглі выбраць новыя віды дэпазітаў, якія забяспечвалі рэальнае захоўванне сумы ўкладаў на станоўчым узроўні незалежна ад тэмпаў росту спажывецкіх цэн. Так, банкамі прапановаліся дэпазіты: для асобных катэгорый грамадзян; прымеркаваныя да дзяржаўных святаў і іншых знамянальных дат; рублёвыя ўклады, умовы якіх прадагледжвалі элементы механізму абароны зберажэнняў ад інфляцыі за кошт захоўвання

сумы ўкладу ў доларавым эквіваленце па курсу Нацыянальнага банка на працягу ўсяго тэрміну размяшчэння грашовых сродкаў, і шэраг іншых.

У той жа час Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь нагадвае, што ў адпаведнасці з артыкулам 121 Банкаўскага кодэкса дзяржава гарантуе поўную захаванасць і выдачу зберажэнняў грамадзян як у нацыянальнай, так і іншай валюце толькі ў АЗБ "Беларусбанк" і ААТ "Белаграпрамбанк". Шырэйшы пералік банкаў на гарантанне дзяржавай укладаў у замежнай валюце. У адпаведнасці з Дэкрэтам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 20.04.1998 № 4 "Аб гаранты-

вяджання 5 разоў. Умовы скандынаваў і англічан яшчэ больш жорсткія: інспекцыйныя праверкі праходзяць два разы на год. І на заводзе ганарацца тым, што іх вытрымліваюць.

БМЗ мае і шэраг сертыфікатаў па сістэме ISO. Іх атрыманне і пацверджэнне прадагледжваюць навучанне ўсяго персаналу — ад рабочых да інжынераў і кіраўніцкага апарату, да чаго на БМЗ ставяцца вельмі сур'ёзна.

Алена СПАСЮК.

наша марка

НА ШЫНАХ "МЕРСЕДЭСАЎ" — БЕЛАРУСКИ КОРД

— Пачатак на 1-й стар. —

У завода няма запасычанацей за энергарэсурсы. Таму большасць паставак у Расію ідзе не па бартэру, разлікі праводзяцца грашыма.

Сёння БМЗ мае 5 міжнародных сертыфікатаў на сістэму якасці, у тым ліку брытанскі, польскі, германскі, галандскі, фінскі, а такса-

ма 15 на адпаведнасць на розныя віды прадукцыі. Вядзецца праца па сертыфікацыі арматурнага пракату на адпаведнасць патрабаванням Расійскай Федэрацыі.

Аднак наяўнасць сертыфікатаў не азначае, што іх не трэба пацвярджаць. Напрыклад, нямецкі сертыфікат на прадукцыю пац-

яж захоўвання сродкаў фізічных асоб у замежнай валюце, што знаходзіцца на рахунках і ва ўкладах у банках Рэспублікі Беларусь" да такіх банкаў адносяцца вышэйназваныя Белаграпрамбанк і Белаграпрамбанк, а таксама Белпрамбудабанк, Белзнешэканомбанк, Пріорбанк і Белінвестбанк (як правапераемнік ААТ "Белбізнесбанк" і ААТ "Беларускі банк развіцця"). У іншых банках зберажэнні насельніцтва страхуюцца праз створаны ў Нацыянальным банку Гарантыйны фонд абароны ўкладаў і дэпазітаў фізічных асоб.

Упраўленне інфармацыі Нацыянальнага банка.

26-ты ВІЗІТ ДЖОШАМА МАКДАЎЭЛА

У Савеце Рэспублікі Нацыянальнага сходу Беларусі адбылася сустрэча старшыні камісіі па міжнародных справах і нацыянальнай бяспецы Мікалая Чаргінца з грамадскім і рэлігійным дзеячам ЗША Джошам Макдаўэлам.

Імя Дж.Макдаўэла добра вядомае ў СНД, як заснавальнік добрачыннай місіі "Аперацыя Кэ-арліфт", якая садзейнічала дастаўцы гуманітарных грузаў у краіны СНД на суму больш як 39 мільёнаў долараў ЗША, у тым ліку ў Беларусь на суму больш за 3 мільёны. У сувязі з работай місіі Дж.Макдаўэл дваццаць шэсць разоў наведаў краіны былога Савецкага Саюза.

І вось Дж.Макдаўэл зноў у Беларусі на чале дэлегацыі, у складзе якой і вельмі паважаны ў Беларусі Джэф Лэфлін — прэзідэнт

Міжнароднай грамадскай добрачыннай арганізацыі "Ад сэрца да сэрца". Мэта візіту — падрыхтоўка прыезду ў Беларусь прадстаўнічай дэлегацыі ўплывовых бізнесменаў ЗША, якая плануецца ў пачатку красавіка бягучага года. Гэта той самы крок насустрач, які дасць магчымасць амерыканскім бізнесменам усталяваць прамыя кантакты з беларускімі дзелавымі коламі, ацаніць магчымасці развіцця бізнесу ў Беларусі. Плануюцца сустрэчы на ўрадавым узроўні, правядзенне бізнес-семінара і, безумоўна, знаёмства з беларускімі

прадпрымальнікамі. Ад поспеху гэтага візіту залежыць далейшае развіццё працэсу павелічэння амерыканскіх інвестыцый у эканоміку Беларусі.

У час сустрэчы ў Савеце Рэспублікі была закранута праблема і інвалідаў-афганцаў. Дж.Макдаўэл прапанаваў падрыхтаваць пералік неабходнага медыцынскага абсталявання, лекаў, інвалідных калясак, пратэзаў — усяго, што магло б аблягчыць лёс гэтых людзей. Ён запэўніў, што зробіць усё магчымае для вырашэння праблемы.

НА ЗДЫМКАХ: Джошам МАКДАЎЭЛ і Мікалай ЧАРГІНЕЦ у час сустрэчы (здымак справа).

Тэкст і фота Яўгена КАЗЮЛІ.

з прэс-канферэнцыі

ПРЫЯРЫТЭТЫ НАЦЫЯНАЛЬнай АКАДЭМІІ НАВУК

Роля дзяржаўнага рэгулявання ў галіне развіцця навукі і тэхналогій значна ўзрастае на апошнім этапе дзейнасці Нацыянальнай акадэміі навук Рэспублікі Беларусь.

Аб клопатах сённяшняга дня акадэміі раскажаў на сустрэчы з журналістамі намеснік Галоўнага вучонага сакратара НАН Беларусі доктар фізіка-матэматычных навук Юрый Курачкін. Ён нагадаў аб прыярытэтных напрамках фундаментальных і прыкладных даследаванняў Акадэміі навук на 2001–2005 гады, зац-

верджаных урадам Беларусі ў студзені 2002 года.

З ранейшых 51 праграм фундаментальных даследаванняў прыярытэтнымі названы 44, астатнія перайшлі ў разрад шэраговых. З дзяржаўнага бюджэту 2003 года на падтрымку дзейнасці Нацыянальнай акадэміі навук выдзелена 150 мільёнаў рублёў, што на 57 мільё-

наў болей, чым у мінулым годзе.

На першы план вылучаны праграмы, звязаныя з энергетычнай бяспэкай дзяржавы, укараненнем новых электронных тэхналогій, якія скіраваны на стварэнне адзінай інфармацыйнай сістэмы краіны.

Нацыянальная акадэмія навук Рэспублікі Беларусь умацоўвае сувязі з замежнымі акадэміямі. Так, паміж Расійскай АН і НАН Беларусі заключана дамова аб супрацоўніцтве, заснаваны аб'яднаны інстытут ядзерных даследаванняў, рэалізуюцца праграмы па даследаваннях космасу і распрацоўцы лазерных тэхналогій.

Віктар МАЦЮШЭНКА.

весткі ад таварыства "радзіма"

"СВІТАНАК" І ЯГО СЯБРЫ

Ужо дзесяць гадоў на зямлі Кыргызстана асвятляе душы далёкіх ад гістарычнай Радзімы суайчыннікаў багатай нацыянальнай спадчынай аб'яднанне "Світанак". Беларускае таварыства па сувязях з суайчыннікамі за рубяжом "Радзіма" віншуе беларусаў Кыргызстана і прэзідэнта згуртавання Аляксандра Шута з дзесяцігоддзем іх аб'яднання і знаёміць чытачоў "Голасу Радзімы" з допісам сведкі таго, як прайшла гэтая ўрачыстая падзея.

Кыргызскі "Світанак" адсвяткаваў свой дзесяты дзень нараджэння. Вечар адбыўся ў выставачнай зале Нацыянальнай бібліятэкі, спецыяльна падрыхтаванай для гэтай падзеі. На ім прысутнічалі каля 150 чалавек, сярод іх кіраўнікі дыяспары, члены ўрада Кыргызскай Рэспублікі, дэпутаты парламента, грамадскія дзеячы і актыўныя ўдзельнікі "Світанка". Мерапрыемства прайшло ўрачыста. Свае віншаванні зачытаў дзяржаўны сакратар Асманакун Ібраімаў, намеснік міністра замежных спраў Лідзія Іманаліева, старшыня савета Асамблеі народа Кыргызстана Іса Такоеў, Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Беларусі Аляксандр Козыр, пасол Украіны Пётр Шапавал, прэзідэнт аб'яднання беларусаў "Світанак" Аляксандр Шут, старшыня Саюза кыргызскіх

аб'яднанняў дружбы Арсланбек Маліеў...

Увесь вечар, які працягваўся амаль 3 гадзіны, прысутныя захапляліся народнай музыкай, спевамі, танцамі і стравамі нацыянальнай кухні. Можна з упэўненасцю сказаць, што ўсе ўдзельнікі ўрачыстасці атрымалі толькі добрыя ўражанні.

Грамадскае аб'яднанне беларусаў "Світанак" з'яўляецца адным з 28 дзеючых членаў Асамблеі народа Кыргызстана, адна з мэт якой, — духоўнае адраджэнне народнасцей краіны. "Світанак" актыўна заняты наладжаннем сяброўскіх стасункаў паміж нацыянальнымі аб'яднаннямі, удзельнічае ў разнастайных мерапрыемствах, семінарах, дыспутах, кангрэсах. Напрыклад, напярэдадні правядзення рэферэндуму па Канстытуцыі аб'яднанне падрыхтавала 12 не-

залежных наглядальнікаў, яно цесна ўзаемадзейнічае з іншымі дыяспарамі асамблеі і мае аўтарытэт і шырокую вядомасць.

У "Світанка" шмат сяброў, сярод іх і "Славянскі фонд", і АТ "Аяз-груп". Падтрымліваецца пастаянная сувязь з Пасольствам Рэспублікі Беларусь, з беларускімі суполкамі суседніх краін. Пры Бішкекскім гуманітарным універсітэце створаны Цэнтр беларускай мовы, гісторыі і культуры. Энергія, з якой дзейнічае "Світанак", невычэрпная, спіс яго спраў доўгі. І можна сказаць без сумнення, што галоўная задача арганізацыі — духоўнае нацыянальнае ўзбагачэнне ажыццяўляецца вынікова. Нашы спевакі і танцоры — вядомыя ўдзельнікі свят славянскіх народаў, створана бібліятэка беларускай літаратуры, ёсць усе ўмовы для вывучэння мовы і народных традыцый, нацыянальнай культуры.

Утульнае памяшканне суполкі ніколі не пустуе: сюды прыходзяць людзі, якіх цікавіць Беларусь, тут яны заўсёды знаходзяць дапамогу і параду.

Сяргей ЗЕЙЛЮК,

член грамадскага аб'яднання беларусаў Кыргызстана "Світанак".

САМІТ РУХУ НЕДАЛУЧЭННЯ

3 20 па 26 лютага ў горадзе Куала-Лумпур (Малайзія) прайшоў XIII саміт краін-членаў Руху недалучэння. Дэлегацыю Беларусі ўзначальвае міністр замежных спраў Міхаіл Хвастой.

Парадак дня саміта ўключае ў сябе падвядзенне вынікаў выканання заключнага дакумента XII саміта 1998 года, правядзенне інтэрактыўных міністэрскіх сесій па праблема-тыцы развіцця Руху недалучэння і яго адаптацыі да сучасных геапалітычных рэалій, абмеркаванне і прыняцце заключнага дакумента саміта і Куала-Лумпурскай дэкларацыі.

Сітуацыя вакол Ірака, урэгуляванне блізкаўсходняга крызісу, праблема тэрарызму, рэфармаванне Руху — асноўныя пытанні, якія абмяркоўваюцца ў ходзе форуму.

СЕСІЯ КАМІСІІ ААН ПА САЦЫЯЛЬНЫМ РАЗВІЦЦІ

У штаб-кватэры ААН у Нью-Йорку адбылася 4 1-я сесія Камісіі ААН па сацыяльным развіцці. Галоўная тэма сесіі — "Нацыянальнае і міжнароднае супрацоўніцтва ў мэтах сацыяльнага развіцця".

Акрамя разгляду гэтай тэмы, Камісія ААН правяла таксама агляд глабальнага становішча моладзі, абмеркавала ход падрыхтоўкі да дзесятай гадавіны Міжнароднага года сям'і; разгледзела пытанні, якія датычаць Сусветнай праграмы дзеянняў у адносінах да інвалідаў.

Вынікам работы сесіі стала прыняцце заключнага дакумента (так званых "узгодненых высноў"), які максімальна адлюстроўвае падыходы дзяржаў — членаў ААН да пытанняў супрацоўніцтва ў мэтах сацыяльнага развіцця.

СЕМІНАР МСАТ

У Жэневе адбыўся спецыяльны семінар, арганізаваны сумесна Міжнародным саюзам аўтамабільнага транспарту (МСАТ) і Дзяржаўным тэмозным камітэтам Расійскай Федэрацыі, у якім прыняла ўдзел дэлегацыя Беларусі на чале з прэзідэнтам Беларускай асацыяцыі міжнародных аўтамабільных перавозчыкаў (БАМАП) Мікалаем Баравым.

Прадстаўнікі Рэспублікі Беларусь, Расійскай Федэрацыі і МСАТ падпісалі трохбаковае пагадненне аб ўзаемадзейні з мэтай забеспячэння эфектыўнага функцыянавання міжнародных дамоўленасцей у сферы аўтамабільных перавозак.

КУЛЬТУРНА-ТУРЫСТЫЧНАЯ ЗОНА "НІСВІЖ-МІР"

Пастановай Савета Міністраў ад 4 лютага № 136 зацверджана канцэпцыя стварэння культурна-турыстычнай зоны "Нісвіж-Мір".

Работа па падрыхтоўцы канцэпцыі праводзілася Нацыянальнай камісіяй Беларусі па справах ЮНЕСКА сумесна з Міністэрствам культуры і Міністэрствам спорту і турызму Рэспублікі Беларусь і Нацыянальным агенствам па турызму.

Праект — адзін з прыярытэтных накірункаў супрацоўніцтва Рэспублікі Беларусь і ЮНЕСКА ў сферы культуры, прадугледжаных Мемарандумам аб супрацоўніцтве паміж Беларуссю і ЮНЕСКА, які быў падпісаны ў ходзе візіту генеральнага дырэктара гэтай арганізацыі ў Рэ-

спубліку Беларусь у ліпені мінулага года.

СУПРАЦОЎНІЦТВА З БІБЛІЯТЭКАЙ ПАЛАЦА СВЕТУ Ў ГААЭ

Адбылася сустрэча пасла Беларусі ў Нідэрландах Уладзіміра Герасімовіча з дырэктарам бібліятэкі Палаца свету Йорнам Вервлетам.

Як вядома, Гаагу прынята разглядаць у якасці юрыдычнай сталіцы свету, бо тут размяшчаюцца штаб-кватэры такіх міжнародных арганізацый, як Міжнародны Суд, Міжнародны Крымінальны Суд, Гаагская канферэнцыя міжнароднага прыватнага права. Усе гэтыя арганізацыі скарыстоўваюць бібліятэку Палаца свету ў якасці дэпазітарыя юрыдычных зборнікаў з розных краін свету.

Да апошняга часу ў фондах бібліятэкі практычна адсутнічала літаратура аб заканадаўстве, судовай і юрыдычнай сістэмах Беларусі, выдадзена ў рэспубліцы. У гэтай сувязі эксперты міжнародных арганізацый былі вымушаны карыстацца публікацыямі замежных аўтараў.

Пасольства Беларусі ў Нідэрландах ініцыявала пытанне аб арганізацыі супрацоўніцтва паміж бібліятэкай Палаца свету і беларускімі нацыянальнымі юрыдычнымі арганізацыямі.

У ходзе сустрэчы кіраўніцтва бібліятэкі было перададзена больш як 50 найменняў юрыдычных выданняў і зборнікаў. Акрамя таго, на разгляд кіраўніцтва бібліятэкі прадстаўлены праект пагаднення аб супрацоўніцтве ў галіне абмену прававой інфармацыяй.

ПАСОЛ БЕЛАРУСІ Ў ЛАТВІІ СУСТРЭЎІСЯ З ПРАДСТАЎНІКАМІ ДЫЯСПАРЫ

Адбылася сустрэча Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла Рэспублікі Беларусь у Латвійскай Рэспубліцы Вадзіма Ламкова з прадстаўнікамі беларускай дыяспары.

На сустрэчы прысутнічалі старшыня Рыжскага таварыства Беларускай мовы "Прамень" М.Буры, старшыня Асацыяцыі прадпрымальнікаў-беларусаў Латвіі "Беларускі шлях" В.Піскунова, старшыня Лепайскага таварыства "Мара" С.Аляхновіч, старшыня Рыжскага таварыства "Світанак" Т.Казак.

У ходзе сустрэчы былі абмеркаваны пытанні аказання дапамогі беларусам замежжа і праблемы, з якімі сутыкаецца дыяспара, у прыватнасці, пытанні атрымання віз, выдання беларускай газеты, стварэння беларускага культурна-дзелавога цэнтра ў Рызе, функцыянавання Рыжскай беларускай школы. Да актыўнага дыяспары была даведзена інфармацыя аб выкананні Практола даручэнняў па выніках сустрэчы намесніка прэм'ер-міністра Беларусі У. Дражына з прадстаўнікамі грамадскіх аб'яднанняў беларусаў Латвіі.

В.Ламкоў падкрэсліў значнасць дзейнасці культурных і дзелавых таварыстваў беларусаў у захаванні нацыянальнай самасвядомасці, беларускай культуры і роднай мовы, а таксама адзначыў, што аказанне падтрымкі таварыствам беларускай дыяспары заўсёды з'яўлялася і застаецца адным з прыярытэтных накірункаў дзейнасці пасольства.

Прэс-служба МЗС.

ПАЧУЕМСЯ!

Рыгор Барадулін пачаўся для мяне 3 гады таму. Да той пары гэта была постаць з падручніка — як Багдановіч, Купала, Куляшоў, — існаванне якога прымалася як факт, як нешта, што не можаш змяніць, а можаш адно вывучыць. Якая ж была мая здзіва, калі даведаўся, што вось ён, побач, ходзіць з намі па адной зямлі і ездзіць на адным трамваі... Была пара, калі родную мову і літаратуру ў мяне выклала Алена Шпакоўская. Яна расказала нам на ўроку (мо, каб зацікавіць), што вучылася разам з Барадуліным ва ўніверсітэце. Мяне гэта ўразіла настолькі, што вырашыў: абавязкова сустрэнуся з народным паэтам. Нашто — тады ўяўлялася даволі цьмяна. Мо, каб кніжку падпісаў.

І была сустрэча. З сабой я прынёс вершыкі, якія тады толькі пачынаў складаць і амаль нікому не паказваў. А тут — такі паэт! Як было не скарыстаць магчымасць? Рыгор Іванавіч станоўча ацаніў тыя мае спробы пярэ і параіў занесці іх у "Бярозку".

Але да "Бярозкі" я не дайшоў. Па дарозе з ПЭН-цэнтры ўбачыў шыльду "Рэдакцыя газеты "Голас Радзімы". Трошкі павагаўшыся, параўнаўшы свае думкі і словы Рыгора Іванавіча (а ён даў мне тады адну каштоўную параду, якой карыстаюся і па сёння), зайшоў у рэдакцыю. Так усё пачалося.

Цяпер, думаючы пра тую нашу першую сустрэчу, якая, на маё шчасце, не сталася апошняй, спыняюся на думцы, што яна, як гэта ні пафасна гучыць, змяніла мае жыццё. Бо інакш наўрад ці я здагадаўся б, што вершы можна недзе друкаваць, бо думаў тады, што гэта — прывілей абраных. Магчыма, той выпадак мае гэткае значэнне толькі для мяне, бо, як сказаў Амар Хаям (у пераспеве таго ж Барадуліна!): "Прыйшоў — багачца небу не прынёс. / Знік — хараства не прыбыло ў нябёс..."

Сёння народны (як нехта трапіна сказаў: не па чыну, а па сутнасці) паэт Рыгор Барадулін актыўна працуе, перакладае, займаецца грамадскай дзейнасцю. Пастаянна ладзяцца творчыя вечарыны, сустрэчы з чытачамі, імпрэзы. Нізка раманаў "Зорка спагады", як і многія іншыя вершы, была пакладзена на музыку бардам Алесем Камоцім. Выйшла кружэлка "Гойкнуў баравік", дзе Рыгор Іванавіч спявае "песні матчыны з Вушацкіны". Месяц таму пабачыў свет чацвёрты том збору твораў, куды ўвайшлі ўспаміны, літаратурныя запісы, частка "Вушацкага слоўніка"...

24 лютага Рыгор Барадулін сустракае 68-мы дзень народзінаў. Пэту, вытанчанаму лірыку, шчыраму патрыёту сваёй зямлі, светламу і абаяльнаму чалавеку, ёсць пра што загадаць у гэты дзень. Бо не сорамна ўнучцы Дамінічцы глядзець у вочы.

Здраоўя, натхнення і ўдачы! Са святам, дзядзька Рыгор!

Глеб ЛАБАДЗЕНКА.

Настаў момант, калі Рыгор Барадулін зрабіў прадмову да літаратурных спроб Глеба Лабадзенкі. Прыводзім яе поўнасцю.

Васіль Быкаў неяк распавядаў, што ён узнаўляў беларускую мову пасля доўгага маўчанья на вайне й за межамі Беларусі, успамінаючы, як гаварыла маці.

Уладзімер Караткевіч скончыў беларускую школу, як і Васіль Быкаў, але таксама доўга быў адарваны ад Айчыны і мову помніў генэтычна.

Чаму пачаў я неяк бы здалёк, кажучы пра маладога й, зразумела, таленавітага паэта й эсэіста Глеба Лабадзенку? А таму, што ён нарадзіўся ў афіцыйна й фактычна зрусіфікаваным Менску, хадзіў у школу, дзе родная мова выклалася як прадмет. Глебу 15 гадоў (радкі пісаліся год таму. — Рэд.). Вакол так звае "русскоязычное население". Дык адкуль гэтае глыбіннае адчуванне беларускага слова? А яно па крыві, па духу перадалася ад прапрапрадзядкаў, у прыватнасці ад бабулі са Случчыны. Радавое прозвішча шляхетна-крывіцкае — Храмцэвіч.

Неяк звоніць мне Глеб. Развітваемца, як заўсёгда, поклічам *жыве!* Я хачу перакласці польскае *do ustysania*.

Кручу ў галаве варыянты, а Глеб раптам: пачуемца!

Калі паэт можа ўтвараць словы, калі ён чуе мову, ён можа спадзявацца на сьмеласьць паўтарыць за вялікім Янкам Купалам: "Я слова беларускага ўладар".

А мне застаецца толькі вярнуць Глебу, маладому й зорнаму сябру майму ягонае ж слова, пасмакаваўшы яго і падыхаўшы на яго.

ПАЧУЕМСЯ!

Глебу Лабадзенку

*Пачуемца,
Пакуль цячэ рака
Трывалычы карэньне старавеччыны.
Крывіцкі дух,
Бяскоіцасцю асьвечаны,
Дасьвечыце, як вока жайўрука.*

*Пачуемца,
Пакуль цячэ рака
Гадуючы галіны Беларушчыны.
Крывіцкі дух,
Як Богам грэх адпушчаны,
Зьнябыціць насланьнёвы цень крука.*

*Пачуемца,
Пакуль цячэ рака,
Няскоранасьці крону аблачынячы.
Крывіцкі дух
Шукаціме ключы начы,
Каб маладзела зорак талака.*

Рыгор БАРАДУЛІН.

Захаваны правапіс арыгінала.

Амаль чатыры гады спатрэбілася Вользе Лабачэўскай на падрыхтоўку кнігі "Повязь часу — беларускі ручнік", кнігі пра ўнікальную з'яву на Беларусі, вытокі якой губляюцца ў цемры далёкіх часоў паганства і якая мае жыццяздольны працяг у нашы дні. Па-мастацку аформлены ручнік — рэч не столькі ўжытковая, колькі сімвалічная, шматзначная. Як кажа аўтар кнігі, "створаны па законах мастацтва, ручнік упрыгожвае паўсядзённасць і адначасова з'яўляецца сімвалічным напамінам аб нябачных сувязях, што знітоўваюць асобнага чалавека з Богам, яго родам, продкамі". Кніга знаёміць з традыцыйнымі і сучаснымі ручнікамі. Гэта звыш двухсот каляровых фота-здымкаў ручнікоў XIX–XX стагоддзяў са збораў адзнакаці музэяў рэспублікі. Падрыхтаваная выдавецтвам "Беларусь" кніга ўпершыню паказвае беларускі ручнік у паўнаце сваіх рэгіянальных і лакальных мастацка-кампазіцыйных і арнаментальных адметнасцей.

Выдавецтва "Рыф-тур" вядомае сваёй друкаванай прадукцыяй, якая спрыяе развіццю турызму ў нашай краіне. Гэта разнастайныя буклеты, альбомы і іншыя выданні аб прыродзе Беларусі, помніках гісторыі і архітэктуры, жывёльным свеце, аб народных традыцыях. Чарговы фотаальбом "Беларуская экзотыка" — вынік працы аднаго з вядучых фотамаіст-роў краіны Сяргея Плыткэвіча.

Назва альбома, з першага погляду, трохі прэтэнцыйная, але, пагартаўшы старонку за старонкай, разумеш, што краіна наша літаральна насычана экзотыкай. І не толькі

ЭКЗОТЫКА АД "РЫФ-ТУР"

У Грамадскім прэс-цэнтры Дома прэсы выдавецтва "Беларусь" і "Рыф-тур" правялі прэзентацыю сваіх новых выданняў.

для замежных гасцей (альбом выдадзены на беларускай і англійскай мовах), але і для нашых землякоў, якія нават не ведаюць, што можна ўбачыць за межамі свайго звыклага штодзённага існавання.

Спраўды, не так многа людзей, якія любаваліся прыгажосцю Белавежскай пушчы ці маляўнічымі балотамі Бярэзінскага запаведніка, хто дакрануўся да старажытных муроў замкаў, касцёлаў, капліц. А ці не варта прыехаць на Браслаўшчыну і не толькі надыхацца водарам мясцовых азёраў, але і адчуць дух сярэньнякоў разам з супрацоўнікамі Браслаўскага краязнаўчага музэя, якія аднаўляюць матэрыяльныя сведчанні таго часу.

Пра гэта і шмат што іншае распавядае новы фотаальбом — своеасаблівы даведнік для тых, хто збіраецца ў падарожжа па нашай цудоўнай краіне.

НА ЗДЫМКАХ: альбом "Повязь часу — беларускі ручнік" прадстаўляе галоўны рэдактар выдавецтва "Беларусь" Алена ЗАКОННИКАВА; аўтар фотаальбома "Беларуская экзотыка" Сяргей ПЛЫТКЕВІЧ; новы фотаальбом.

Тэкст і фота Яўгена КАЗЮЛІ.

СПЫНІНЕННЫ ПАЛЁТ "ГЕНЕРАЛА ДУГЛАСА"...

Споўнілася 100 гадоў з дня нараджэння легендарнага лётчыка, генерала Якава Смушкевіча, другога двойчы Героя Савецкага Саюза (чэрвень 1937 і лістапад 1939) пасля беларуса Сяргея Грыцаўца (люты і жнівень 1939).

Смушкевіч нарадзіўся 14.04.1902 года ў мястэчку Ракішкі Віленскай губерні (цяперашні горад Ракішкіс у Літве), у беднай сялянскай сям'і. У канцы 1918 года Якаў уцёк з віленскай турмы "Лукішкі" (адмовіўся служыць у арміі буржуазнай Літвы) у Расію. Ваяваў супраць інтэрвентаў Антанты пад Архангельскам (ротны палітрук), а затым супраць белапалыкаў на Заходнім фронце (1919–1920) у якасці камісара стралковага палка. Пад Барана-

вічамі трапіў у палон; другі раз уцёк з віленскай турмы, на гэты раз ад польскіх легіянераў. Вясной 1920 года быў прызначаны палітруком авіяцыйнай часці БССР; з 1926-га — ваенны камісар авіябрыгады ў Смаленску. Усе гэтыя гады штодзённа знаходзіў час, каб "пакуляцца" ў небе; самавучка, ён стаў першакласным лётчыкам-знішчальнікам — нечуваны выпадак у гісторыі авіяцыі. У канцы 1931 года быў прызначаны камандзірам і камісарам

авіябрыгады імя Саўнаркама БССР у Віцебску.

У 1936–1937 гадах Смушкевіч (генерал Дуглас) удзельнічаў у грамадзянскай вайне ў Іспаніі на баку рэспубліканскага ўрада ў якасці галоўнага авіяцыйнага саветніка (1936–1937); неаднаразова сустракаўся з Далорэс Ібаруры, стаў героем Гвадалахары і нацыянальным героем Іспаніі, сябраваў з Эрнестам Хемінгуэем. У чэрвені 1937 года вярнуўся на радзіму, яму было прысвоена званне Героя Савецкага Саюза, у канцы 1937-га быў назначаны намеснікам начальніка ВПС Чырвонай Арміі — інспектаваў авіячасці ад Балтыкі да Далёкага Усходу. У

1939 годзе камандаваў авіяцыйнай, якая вяла баі з японскімі мілітарыстамі ў раёне ракі Халхін-Гол; узнагароджаны ордэнам Чырвонага Сцяга Манголіі і двума ордэнамі Леніна. У кастрычніку 1939 года вярнуўся ў Маскву і ўзначаліў ВПС СССР, ужо будучы двойчы Героем Савецкага Саюза, генерал-лейтэнантам і дэпутатам Вярхоўнага Савета СССР; удзельнічаў у вызваленні Заходняй Беларусі і Заходняй Украіны.

Напярэдадні другой сусветнай вайны часопіс "Люфтвафе" — афіцыйны орган ВПС гітлераўскай Германіі — пісаў, што ў час ваенных дзеянняў у Іспаніі (1936–1938) контрразведка "Трэцяга рэйха" патраціла шмат сіл і сродкаў, каб ліквідаваць генерала Дугласа (Смушкевіча); тады Герынг паабяцаў мільён марак лётчыку, які яго сабе. Рыхтуючыся да бліцкрыгу на Усход, фашысцкая Германія была вельмі заці-

каўлена ў тым, каб Савецкі Саюз уступіў у развязаную імі вайну без такіх асаў, якім быў бясстрашны лётчык і таленавіты военачальнік Смушкевіч.

У канцы 1940 года, хутка пасля далучэння Прыбалтыкі да Савецкага Саюза, Смушкевіч з сям'ёй паехаў у Літву наведваць сваіх бацьцоў у Ракішках. Была сфабрыкавана фальшыўка, падкінутая ў Маскву. І двойчы Герой Савецкага Саюза Я.Смушкевіч загінуў у авіяцэнках НКВС (28.10.1941). Месяца яго пахавання да гэтага часу невядомае. Яго не было ўжо ў жытых, а ўдава атрымлівала пісьмы з фронту: лётчыкі Пакрышкін і Кажадуб, не ведаючы пра тое, што адбылося, прасілі парад, паведамлялі пра свае першыя поспехі. У час Айчынай вайны на ўсіх франтах у цяжкіх хвілінах часта гучала: "Дугласа б сюды!..."

Валерый ЯРМОЛЕНКА.

СВЯТЫНІ БЕЛАСТОЧЧЫНЫ

Калі бываеш на Белароччыне, заўсёды адзначаеш асаблівую прасветленасць душ і вачэй нашых братоў па крыві і веры – праваслаўных беларусаў. Прыемна ўражваюць пайнютка храмы, актыўнасць моладзі, якая гуртуецца ў царкоўных брацтвах, усеполюскія шматтысячныя святы на Спас і ў дзень іконы Божай Маці Супрасльскай.

ліцэй у Бельску, затым працягваю адукацыю ў Варшаўскай праваслаўнай духоўнай семінарыі і Хрысціянскай тэалагічнай акадэміі. Сваё пастырскае служэнне а.Рыгор удаля спалучае з навукова-даследчыцкімі заняткамі. Ён сабраў багаты архіў і бібліятэку ў некалькі тысяч адзінак, у тым ліку па духоўнай культуры беластоцкага краю, апублікаваў шэраг прац па гісторыі Праваслаўнай царквы на Падляшшы.

У першай частцы згаданай кнігі расказваецца пра месцы, дзе здаўна і да сёння ўшаноўваюцца мясцовымі жыхарамі крыніцы з лекавымі і цудадзейнымі ўласцівасцямі, каплічкі, асвячоныя на працягу многіх стагоддзяў малітвамі, дзе па традыцыі ў пэўныя дні адбываюцца святочныя набажэнствы і хрэсныя ходы. Прыводзяцца звесткі і пра мясціны, дзе раней былі праваслаўныя манастыры, якія зніклі ў віхуры гістарычных падзей. Аўтар аналізуе ўсе даступныя дакументальныя крыніцы, даследуе гісторыю кожнай мясціны ад старажытных часоў, ад першых згадак пра яе ў летапісах і да нашых дзён.

Найбольш увагі надае аўтар найвялікшай святыні Белароччыны – святой гары Грабарцы.

Культ св. Гары стаў шырокавядомым ў сувязі з татарскімі набегамі 1240 года, калі, згодна з меркаваннямі гісторыкаў, тут хаваліся людзі з недалёкага мястэчка Мельнік. Спачатку на лясістай гары былі могілкі, а праз некаторы час пабудавана капліца з цудадзейнай іконай Збавіцеля, пазней быў заснаваны і манастыр. У XVIII стагоддзі Грабарка стала шырокавядомай у сувязі з эпідэміяй, якая вынішчыла значную частку насельніцтва Падляшша. Паводле падання, аднаму старцу ў сне было абвешчана, што людзі змогуць уратавацца толькі ў адным месцы – у лесе каля гары Грабаркі. Тады святар Павел Смалянскі з працэсіяй вернікаў рушыў на гару Грабарку. І цяпер штогод 19 жніўня на свята Спаса тут збіраецца некалькі тысяч паломнікаў, якія ідуць пехатой з ўсёй Польшчы. Урачыстая служба адбываецца на працягу трох дзён і начэй з удзелам усіх епіскапаў Польскай праваслаўнай царквы.

У другой частцы кнігі даецца апісанне каля 30 цудадзейных ікон, якія былі яўлены ў розныя часы на гэтых землях. У большасці выпадкаў гэта іконы Бага-

родзіцы. Сярод іншых ушанава-ных ікон – іконы Спаса ў Рогаўцы, св. Мікалая ў Драгічыне і Кляшчэлях, св. Варвары ў Драгічыне, св. Антонія Пячэрскага ў Нарве і Рагачах, св. Іаана Багаслова ў Орлі, св. Касмы і Даміяна ў Рыбалах, св. ап. Пятра і Паўла ў Сямяцічах, св. Дзімітрыя Салунскага ў Саках. Ва ўступе аўтар уводзіць чытача ў спецыфіку культу ікон ва Усходняй традыцыі, звяртаючы асаблівую ўвагу на тыпалогію ікон Божай Маці.

Побач з шырокавядомымі святынямі, такімі, як Супрасль, Грабарка, Краснасток, аўтар дае звесткі пра малавядомыя або забытыя месцы, прыводзіць новыя сведчанні пра страчаныя ў віры падзей цудадзейныя іконы.

Праца а.Рыгора ўдала спалучае навуковасць з папулярнасцю выкладання. Акрамя дакументальных крыніц, у ёй выкарыстаны матэрыялы даследаванняў XIX стагоддзя, мясцовыя паданні і легенды, успаміны старажылаў, прыводзяцца тэксты народных песень, якія спяваюцца людзьмі ў час урачыстых працэсій. Кніга аздоблена фотаздымкамі з выявамі цудадзейных ікон і святых месцаў, напісана добрай мовай і з удзячнасцю ўспрынята зацікаўленым чытачом. Застаецца выказаць спадзяванне, што калі-небудзь і ў Беларусі з'явіцца кніга, якая стане правадніком па нашых святынях.

Лідзія КУЛАЖАНКА

З ГЛЫБІНІ СТАГОДДЗЯЎ

Свята-Міхайлаўская царква ў Слуцку – помнік драўлянага дойлідства XVIII стагоддзя. Драўляныя храмы гэтых часоў на ўсёй Беларусі можна пералічыць па пальцах адной рукі. Гэта Георгіеўская царква на старых могілках у Жыровічах і царква з той жа назвай у Давыд-Гарадку, Міхайлаўская – у вёсцы Рубель на Стаўбцоўшчыне, Ільінская – у Гомелі, Праабражэнская – у Смалянах.

Слуцкімі землямі ў розныя часы валодалі ўнук Уладзіміра Манамаха – Уладзімір Мсціслававіч, князі Рурывічы, Алелькавічы, Радзівілы. Свой след пакінулі і князі Слуцкія – малодшае адгалінаванне княжацкага роду Алелькавічаў. Сярод іх вылучалася маладая князёўня Сафія Слуцкая. За свой кароткі век (а пражыла яна ўсяго дваццаць шэсць гадоў) Сафія стала вядомая як асветніца і абаронца праваслаўя на Слуцчыне. І таму не выпадкова, што тут шануюць памяць Святой Благавернай княгіні Сафіі Слуцкай.

НА ЗДЫМКАХ: помнік Святой Благавернай княгіні Сафіі Слуцкай; Свята-Міхайлаўская царква ў Слуцку.

Тэкст і фота Яўгена КАЗЮЛІ.

Усходневізантыйская традыцыя мае тут глыбокія карані і сягае да часоў святых роўнаапостальных Кірыла і Мяфодзія. Таму не дзіўна, што на Белароччыне так многа храмаў, цудадзейных ікон, крыніц. Звесткі пра існаванне тут першых хрысціянскіх святыняў, па археалагічных даных, адносяцца яшчэ да X стагоддзя.

Пра глыбокае шанаванне праваслаўных святыняў на Белароччыне сведчыць і кніга "Święte miejsca i cudowne ikony" ("Святыя месцы і цудатворныя іконы"), што выйшла ў Беларочку ў 2001 годзе. Аўтар – вядомы даследчык царкоўнай гісторыі праваслаўя ў Польшчы, доктар багаслоўя, прафесар Рыгор Сосна. Ён ужо больш за дзесяць гадоў служыць настояцелем царквы ў гонар св. Касмы і Даміяна ў вёсцы Рыбалы, раней служыў у Кодне і Сямяцічах. Айцец Рыгор, беларус па паходжанні, скончыў беларускі

ІКОНЫ ПАЛЕССЯ

Цудам уцалелі ад некалькіх войнаў іконы, якія прадстаўлены на выставе "Іканаліс беларускага Палесся XVII-XVIII стагоддзяў" у Нацыянальным мастацкім музеі.

Іконы былі знойдзены ў час навуковых экспедыцый супрацоўнікамі Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору Акадэміі навук Беларусі ў 1970–1974 гадах. У экспазіцыі прадстаўлена толькі частка знаходак – 25 ікон. Усе яны прайшлі рэстаўрацыю ў вядомых рэстаўрацыйных навукова-вытворчых майстэрнях Масквы, Растова-на-Доне і Мінска, бо наймольны час пакінуў на іх свой адбітак. І цяпер мы можам пазнаёміцца з мастацтвам старажытных майстроў жывапісу. У асноўным іконы напісаны на дошках тэмперай (фарбамі, расцёртымі на яечным жаўтку). Яны даюць уяўленне не

толькі аб манеры жывапісу, але і аб веры палешукоў. На выставе прадстаўлены праваслаўныя і каталіцкія іконы і іконы старавераў.

НА ЗДЫМКУ: абраз "Цуд Георгія аб змеі (Юрыі-змеяборац)", XVIII стагоддзе, знойдзены ў сяле Воўчын Камянецкага раёна Брэсцкай вобласці.

Таццяна КУВАРЫНА.

ПАПА РЫМСКІ ПРЫНЯЎ БЕЛАРУСКІХ ЕПІСКАПАЎ

Папа Ян Павел II сустрэўся з беларускай канферэнцыяй каталіцкіх епіскапаў на чале з кардыналам Казімірам Свёнтакам.

Кіраўнік каталіцкай царквы, у прыватнасці, адзначыў важнасць сям'і ў грамадстве, заклікаў беларусаў да захавання агульнахрысціянскіх заповядаў. Ян Павел II падкрэсліў таксама актуальнасць яднання

хрысціян, неабходнасць вядзення дыялога паміж каталікамі і праваслаўнымі на аснове павагі і ўзаемаразумення. Нагадаем, што падобныя сустрэчы адбываюцца адзін раз у пяць гадоў.

каталіцкі календар

- 1 студзеня – Свята маці Божай Марыі
- 6 студзеня – Аб'яўленне Панскае (Тры Каралі)
- 12 студзеня – Хрост Пана Езуса
- 2 лютага – Ахвяраванне Пана Езуса (Маці Божай Грамнічнай)
- 5 сакавіка – Папелец (Пачатак Вялікага посту)
- 19 сакавіка – Урачыстасць святога Юзафа
- 25 сакавіка – Звеставанне Пана
- 13 красавіка – Вербная нядзеля
- 20 красавіка – Вялікдзень
- 21 красавіка – Панядзелак Вялікадня
- 27 красавіка – Свята Божай Міласэрнасці
- 29 мая – Унебаўшэсце Пана Езуса
- 31 мая – Адведзіны Найсвяцейшай Панны Марыі
- 8 чэрвеня – Спасланне Духа Святога
- 15 чэрвеня – Свята Найсвяцейшай Тройцы
- 19 чэрвеня – Свята Найсвяцейшых Цела і Крыві Хрыста
- 24 чэрвеня – Нараджэнне св. Яна Хрысціцеля
- 27 чэрвеня – Свята Найсвяцейшага Сэрца Пана Езуса
- 29 чэрвеня – Свята Святых Апосталаў Пятра і Паўла
- 2 ліпеня – Свята Маці Божай Будслаўскай
- 6 жніўня – Перамяненне Пана Езуса
- 15 жніўня – Унебаўзяцце Найсвяцейшай Марыі Панны
- 8 верасня – Нараджэнне Найсвяцейшай Марыі Панны
- 14 верасня – Узвышэнне Святога Крыжа
- 29 верасня – Дзень Святых Арханёлаў
- 2 кастрычніка – Свята Анёлаў Ахоўнікаў
- 1 лістапада – Дзень Усіх Святых
- 2 лістапада – Успамін усіх памёршых вернікаў
- 23 лістапада – Свята Хрыста – Валадара Сусвету
- 30 лістапада – Першая нядзеля Адвэнту
- 8 снежня – Беззаганнае зачацце Найсвяцейшай Марыі Панны
- 24 снежня – Вігілія Божага Нараджэння
- 25 снежня – Божае Нараджэнне
- 28 снежня – Свята Святой Сям'і

РАСІЯ. ІРКУЦК

“СТАРЫ ГОД ПРАВОДЗІЛІ, НОВЫ ЗАЧЫНАЕМ!”

Так спяваецца ў адной з беларускіх калядных песень. Што ж, дапаможам “калядоўшчыкам” ацаніць нашу працу за год. А яны няхай ужо самі вырашаюць, “калядаваць ім у нашай хаце ці не...” Нагадаем пра самыя асноўныя падзеі і мерапрыемствы Іркуцкага таварыства беларускай культуры ў 2002 годзе.

Са студзеня мінулага года газета “Маланка”, дзякуючы пастаяннай фінансавай падтрымцы Уладзіміра Якавенкі, стала выходзіць штомесяц тыражом 500 экзэмпляраў. Вядома ж, для нас гэта значная падзея. Тым больш, што жадаючы атрымаць нашу газету становіцца ўсё больш і не толькі ў Іркуцку, але і ў іншых абласцях Расіі і за мяжой.

Летась афіцыйна, з правадзеннем устаноўчых сходаў, створаны 4 аддзяленні ІТБК. 24 студзеня ў шахцёрскім горадзе Чаромхаве (старшыня Васіль Ракіта), 12 лютага — у вёсцы Тургенеўка Усць-ардынскай аўтаномнай бурацкай акругі (старшыня Вольга Лойка), 4 ліпеня — у горадзе Брацку (старшыня Руслан Георгіеў) і, нарэшце, 21 жніўня — у вёсцы Тарнопаль (старшыня Таццяна Дарчы). Ва ўсіх аддзяленнях ужо вядзецца планавая работа па адрэджэнні, захаванні і развіцці беларускай культуры. Такім чынам, наша таварыства значна вырасла за гэты год.

Мей прадаўжэнне першы Дзень беларускай культуры ў пасёлку Залары. Дзякуючы настойліваці В.Ракіты, з 21 сакавіка па 21 красавіка 2002 года быў праведзены Месячнік беларускай культуры ў горадзе Чаромхаве.

Важнай падзеяй стаў V з’езд ІТБК, які мы правялі 2 сакавіка. На ім прысутнічалі 53 дэлегаты і 41 госць. Адметна, што з кожным з’ездам значнасць нашай арганізацыі павяшчаецца. На гэтым з’ездзе з прывітальнай прамовай выступіў старшыня заканадаўчага сходу Іркуцкай вобласці Віктар Бароўскі. Ён падкрэсліў важнасць укладу беларусаў у эканамічнае развіццё Прыбайкалля. З’езд абнавіў састаў рады, зацвердзіў праграму развіцця ІТБК на бліжэйшыя два гады (яна складае 22 накірункі дзейнасці).

У красавіку Іркуцк наведвала каманда КВЗ БДУ. Мы ўдзячныя “знаходлівым”, што акрамя выступлення, яны знайшлі час сустрэцца з актывам ІТБК у нашым офісе па вуліцы Чэхава, 2.

Член рады ІТБК Віктар Вадаракі прысутнічаў на 5-гадовым юбілеі нацыянальна-культурнай аўтаноміі “Беларусь” у Рэспубліцы Комі, дзе ад імя прыбайкальскіх беларусаў вітаў суродзічаў з паўночнага рэгіёна Расіі.

У маі беларуская сям’я Брызгуноў (усе з Гомельшчыны) заваявала тэгул Танарова мнагадзетная сям’я Правабярэжнай акругі, а 12 мая стала адным з лаўрэатаў конкурсу “Танарова сям’я Іркуцка”.

З 22 па 25 мая фальклорны ансамбль “Ленушка” прымаў удзел у Днях славянскай духоўнасці і пісьменнасці ў горадзе Новасібірску. Нашы дзяўчаты пакарылі не толькі Іркуцк Цэнтральнай Сібіры, але і здзівілі ўсіх знаўцаў фальклорнага мастацтва. Але больш за ўсё спадабалася і нашым дзяўчатам, і гледачам сумеснае выступленне самадзейных ансамбляў: Іркуцкага “Ленушка”, цюменскага “Лянок”, новасібірскага “Азарычы” — з вядомым беларускім гуртом “Сябры”.

З нагоды 6-й гадавіны стварэння ІТБК 31 мая ў Іркуцку прайшоў літаратурны вечар, прысвечаны класікам беларускай літаратуры Янку Купалу і Якубу Коласу.

Усё лета па ініцыятыве ІТБК на асабістыя сродкі вядомага мецэната В.Якавенкі ішло будаўніцтва новага беларускага музейнага гісторыка-этнографічнага комплексу ў вёсцы Тургенеўка. Гэта паселішча заснавана беларускімі перасяленцамі яшчэ ў 1909 годзе. Гісторыя яго вельмі багатая, ды і людзі тут актыўныя: ёсць беларускі народны хор “Варэнічкі” і дзіцячы фальклорны ансамбль “Ручнічок”. 18 кастрычніка адбылося ўрачыстае адкрыццё гэтага комплексу.

Ішоў збор інфармацыі і экспанатаў для выставы “Беларусы Сібіры”, якая адкрылася ў Музеі гісторыі Іркуцка 7 кастрычніка.

Два прадстаўнікі ІТБК — Алег Рудакоў і Алена Сіпакова — прынялі ўдзел у рабоце II з’езда Федэральнай нацыянальна-культурнай аўтаноміі “Беларусы Расіі”. На гэтым з’ездзе мне ўдалося выступіць і агучыць наша бачанне развіцця беларускай дыяспары ў Расіі.

Безумоўна, вельмі яркімі і важнымі падзеямі мінулага года былі традыцыйныя абрадавыя святы “Каляды”, “Купалле”, “Туканне вясны”, “Дзяды”. Стаў ужо традыцыйным і наш удзел у гарадскіх і абласных мерапрыемствах: “Дзень незалежнасці”, “Фальклорная вёска”, фестываль “Сібір шматнацыянальная” і іншых.

У лістападзе сумесна з 21 каналам Іркуцкага тэлебачання для інфармацыйна-пазнавальнай праграмы “Ад суседняга інфармбюро” падрыхтаваны цыкл сюжэтаў аб беларускім побыце. Тэлежурналісты Пётр Пінаеў, Ашот Аганесян і апэратар Сяргей Дзмітрыеў пабывалі ў гасцях у сяброў нашай суполкі, каб пазнаёміцца з любімымі нацыянальнымі стравамі гэтых сем’яў. У перадачы вызначыліся нашы актывісты: шануюныя Лідзія Зінкевіч, Наталля Брызгун, Алена Сіпакова і Надзея Банчук.

Напярэдадні зімовых святаў у сярэдняй школе № 31 горада Іркуцка прайшоў фестываль “Як сустракаюць Новы год у розных краінах”. 5-В клас, дзе вучыцца шмат дзяцей беларусаў (у тым ліку і мой сын Алёша Рудакоў), паказалі сцэнку “Беларускія Каляды”. Дзеці гаварылі на беларускай мове, але так выразна, што гледачам усё было зразумела.

Летась пачалася рэалізацыя новага праекта “Беларускія вясоркі”, падтрыманага Камітэтам па сувязях з грамадскасцю адміністрацыі Іркуцкай вобласці. Галоўная ідэя гэтага праекта — захаванне пераемнасці беларускіх традыцый.

Ну і апошняе, на чым хацелася б спыніць увагу: на працягу года нам атрыманы два гранты на агульную суму 58 тысяч рублёў ад “Тубернскага сходу грамадскасці”. Гэта мэтавыя гранты на выкананне праграм “Адраджэнне ткацкага рамяства” і “Травядзенне міжнацыянальных дыскатэк”. Рэалізацыя праграмаў ужо пачалася.

Вось такія справы ІТБК вызначыліся мінулы год. Але думаецца, што самае цікавае наперадзе...

Алег РУДАКОЎ, старшыня ІТБК.

ЭСТОНІЯ. НАРВА

ПАДВОДЗІМ ВЫНІКІ

Мінуў яшчэ адзін год. Якім ён быў для нас — нарвскага беларускага таварыства “Сябры” з Эстоніі? Даволі цікавым і насычаным рознымі сустрэчамі і мерапрыемствамі.

Адным з асноўных стала літаратурнае свята, прысвечанае 120-годдзю з дня нараджэння вялікіх беларускіх песняроў Янкi Купалы і Якуба Коласа. 27 кастрычніка да нас у Нарву прыехалі госці з Бацькаўшчыны — артысты тэатра “Зніч” Галіна Дзягілева і Кірыль Успенскі са спектаклем “Мне сняцца сны пра Беларусь”. Прайшло свята вельмі цікава і сабрала шмат нарвян-беларусаў.

Аналагічнае літаратурнае свята правялі актывісты “Сяброў” для выхаванцаў нарвскага дзіцячага дома, дзе, акрамя паведамленняў пра беларускую культуру і яе вялікіх пазтаў, дзесяць быў паказаны невялікі канцэрт, уручаны падарункі на памяць і ласункі. Прыемна, што пасля

сустрэчы дзеці падыходзілі і цікавіліся жыццём у Беларусі, гучаннем

госць

Барыс Жукаў у час навучання ў Беларускам дзяржаўным універсітэце па студэнцкай праграме Рэспубліканскай асацыяцыі маладзёжнага турызму і адпачынку вырашыў наведаць Ірландыю, каб удасканаліць сваю англійскую мову. Вось ужо паўтара года ён жыве ў Дубліне, у школе III ступені вывучае англійскую мову і па

«кантакты і дыялогі»

Ірына ШАБЛОЎСКАЯ — доктар філалагічных навук, прафесар Беларускага ўніверсітэта. Цяпер выкладае ў Гранадзе (Іспанія).

БЕЛАРУСКАЯ МОВА Ў КРАІНЕ ФІЕСТЫ

Славістыка ва ўніверсітэце горада Гранады хутка адзначыць сваё першае дзесяцігоддзе.

У Гранадскім універсітэце на аддзяленні славянскай філалогіі выкладаюцца як другія мовы чэшская, польская, украінская, сербская, славацкая, балгарская. І вось прыемная для нас навіна: з 2002 года рэктарат Гранадскага ўніверсітэта даў дазвол на вывучэнне мовы беларускай. Запісаліся сюды аспіранты і студэнты нават з іншых факультэтаў.

Вельмі прыемна адзначыць, што дзве аспіранткі цяпер працуюць над тэмамі па беларускай літаратуры — па прозе Васіля Быкава і перакладах Федэрыка Гарсія Лоркі на беларускую мову. Эстэла Гомес спадзяецца трапіць на стажыроўку ў Беларусь, хоць мае ў Гранадзе ўсе патрэбныя

БАРЫС ЖУКАЎ З ІРЛАНДЫ

Маладое пакаленне жыве новымі катэгорыямі. Разуменне, што ў жыцці трэба шукаць сваё месца і разлічваць на свае здольнасці, вымушае сур’ёзную моладзь пускаяцца ў падарожжа, каб набрацца вопыту і ведаў.

магчымасці, як і кожны студэнт, працуе.

— Напачатку мне было вельмі складана адаптавацца ў незнаёмым асяродку, — расказвае Барыс. — Далёка ад Радзімы не хапала зносін з людзьмі агульнай культуры і мовы. Але паступова знайшоў сваіх суайчыннікаў-беларусаў і нават з майго роднага горада Чашнікі. Землякі дапамаглі ў той складаны перыяд.

Аднак было крыўдна, што выхадцы з Расіі і Украіны падтрымліваюць больш актыўныя стасункі з Айчынай, чым беларусы. І падумалася, што трэба нам стварыць тут беларускую суполку, давесці да ірландскага грамадства, што ёсць у Еўропе краіна Беларусь з багатай і шматвяковай гісторыяй.

Мясцовыя беларусы мяне падтрымліваюць. Але мы не хочам замыкацца ў межах клубных інтэрэсаў. Я скарыстаў свой прыезд у Беларусь, каб наладзіць сувязі з Радзімай. Наведаў Камітэт г.справах рэлігій і нацыянальнасцей, Беларускае таварыства дружбы і знайшоў там разуменне. Думаю занадта распаўсюджванем у Ірландыі газеты “Голас Радзімы” — той крыніцы інфармацыі аб жыцці нашай краіны, якой вельмі не хапае на чужыне. Як многія мае аднагодкі, урэшце, планую вярнуцца на радзіму.

Віктар МАЦЮШЭНКА.

НА ЗДЫМКУ: Барыс ЖУКАЎ.

Фота Яўгена КАЗЮЛІ.

каловай, літаратуразнаўцам з Расіі, манаграфіі шырока прадстаўлены і фальклор беларускі, ён накіраваў у рэчышча славістыкі магутную стваральную энергію.

На славістычным форуму ў Гранадзе плануецца запраسیць выдатных пісьменнікаў з розных краін, сярод іх і Васіля Быкава. Спадар Гусман вельмі спадзяецца на прысутнасць нашага пісьменніка з сусветным імем, аўтарытэтнага ў Іспаніі. На іспанскую мову перакладзены многія яго апавесці, асабліваю папулярнасць заваяваў “Знак бяды”, выдадзены нядаўна ў Барселоне. У розных установах, дзе мне даводзілася быць, асацыяцыяй да назвы майё радзімы было імя Васіля Быкава, а лёс Сцяпаніды і Петрака вылікаў роздум і пра падзеі жорсткай іспанскай вайны, пра якую памятаюць іспанцы, хаця шчаслівае і сацыяльна забяспечанае жыццё дазваляе ім, здавалася б, і не ўспамінаць пра цяжкае мінулае. Да Быкава іх прыцягвае праўда пра вайну.

Працяг будзе.

ад першай асобы

Саюз беларускіх пісьменнікаў (СБП) — добраахвотная грамадская творчая арганізацыя прафесійных літаратараў Беларусі, створаная паводле пастанова ЦК КПБ/Б ад 27.5.1932 «Аб перабудове літаратурна-мастацкіх арганізацый БССР», у выніку якой былі скасаваны такія пісьменніцкія суполкі, як «Польмя», «Звышша», «БелАПП» і іншыя. Арганізацыйна аформлены І Усебеларускім з'ездом пісьменнікаў (Мінск, 8-14.6.1934) як Саюз пісьменнікаў Беларусі. З 1994 года існуе сучасная назва. Кіруючы орган — з'езд пісьменнікаў, паміж з'ездамі — рада. Старшыні СБП: М.Клімковіч (1934-1938), М.Лынькоў (1938-1948), П.Броўка (1948-1966), Я.Скурко (Максім Танк) (1966-1980), Н.Плевіч (1980-1989), В.Зуёнак (1989-1998), У.Някляеў (1998-1999), В.Іпатава, якая спачатку выконвала абавязкі старшыні ў сувязі з ад'ездам У.Някляева за мяжу, а потым на XIII з'ездзе СБП была абрана старшынёй. Аднак з-за разладу ў сакратарыяце арганізацыя апынулася на мяжы распаду.

24 верасня 2002 года быў скліканы нечарговы XIV з'езд СБП, на якім на альтэрнатыўнай аснове старшынёй Саюза пісьменнікаў абраны А.Пашкевіч. Гэта самы малады на прасторах былога СССР, а магчыма і ў свеце, кіраўнік пісьменніцкай суполкі, якая цяпер у сваіх шэрагах налічвае 506 чалавек. Першым намес-

нікам на пасяджэнні рады па рэкамендацыі старшыні быў зацверджаны прэзідэнт Барыс Пятровіч (Сачанка), які нарадзіўся 17 ліпеня 1959 года, намеснікам — паэт і бард Эдуард Акулін (7.1.1963), паэт, радыёжурналіст, лаўрэат Літаратурнай прэміі імя Алеся Адамовіча Міхась Скобла (23.11.1966) і прэзідэнт Дзяржаўнай прэміі Беларусі Анатоль Кудравец (1.1.1936), які мае не толькі аўтарытэт аднаго з самых таленавітых беларускіх літаратараў, але і шматгадовы арганізацыйны і кіраўнічы вопыт працы на адказных пасадах.

Алесь Пашкевіч нарадзіўся 11 верасня 1972 года ў вёсцы Набушава Слуцкага раёна. Скончыў Высейскую сярэднюю школу, а ў 1994 годзе — філалагічны факультэт Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, у 1997 годзе — аспірантуру пры ім. Пачынаючы з 1992 года, працаваў у розных перыядычных выданнях (газета «Чырвоная змена», часопісы «Першацвет» і «Неман»).

Выступае ў друку як паэт, прэзідэнт, крытык і літаратуразнавец. У 1994 годзе ў выдавецтве «Мастацкая літаратура» выйшаў першы паэтычны зборнік «Нябесная сірэнта». З 1995 года — сябар СБП. У 1998 годзе абараніў кандыдацкую дысертацыю «Феномен узвышэнства ў беларускай паэзіі XX стагоддзя».

У 2001 годзе ў серыі «Беларускі гістарычны раман» апублікаваны раман-дакумент Алесь Пашкевіч «Пляч волі», прысвечаны Слуцкаму збройнаму чыну. Ён таксама аўтар літаратуразнаўчых манаграфій «Зваротны дарогі» (Польшча, Беласток, 2001), «Канцэпцыя нацыянальнага быцця ў беларускай літаратуры («Проза замежжа XX стагоддзя»)» (Мінск, 2001), вучэбна-метадычных дапаможнікаў «Проза беларускага замежжа XX стагоддзя» (Мінск, 2002) і «Драматургія беларускага замежжа XX стагоддзя» (Мінск, 2002), а таксама шэрага літаратуразнаўчых артыкулаў па гісторыі беларускай літаратуры.

Летась абараніў доктарскую дысертацыю «Канцэпцыя нацыянальнага быцця ў прозе беларускага замежжа XX стагоддзя».

Жанаты. Разам з жонкай Вольгай у добрай згодзе гадуюць дачку Алесю.

рыны пісьменнікаў з іншых краін.

Запланаваны асобныя пленумы паэзіі і прозы,

творчыя семінары маладых. Саюз беларускіх пісьменнікаў выступіў суарганізатарам аргкамітэта па святкаванні 750-годдзя каранавання першага беларускага караля Міндоўга.

— І апошняе. Восенню мінулага года вы абаранілі доктарскую дысертацыю пра прозу беларускага замежжа, а перад гэтым выдалі дзве манаграфіі па гэтай тэме і брашуру пра драматургію і тэатр на эміграцыі, карацей, з'яўляецеся тут спецыялістам нумар адзін. Дык ці адаб'ецца гэта на сувязях Саюза з беларускіх пісьменнікаў з беларускім замежжам?

— Сувязі з беларускім замежжам, найперш літаратурным, павінны мацавацца. І мае літаратуразнаўчыя штудыі тут не першапрычына. Сёння за межамі Беларусі — у Расіі, Украіне, Літве, Латвіі, Польшчы, Чэхіі, Нямеччыне, Італіі, ЗША, Мексіцы і некаторых іншых краінах — жывуць дзесяткі сяброў нашага творчага саюза, жывуць беларускія літаратары і чытачы.

Па афіцыйных звестках, за межамі Беларусі (у 73 краінах свету) пражывае некалькі мільёнаў беларусаў. А калі ўзяць у маштабах усяго XX стагоддзя — атрымаецца колькасца амаль яшчэ адна Беларусь са сваёй літаратурай і друкам. Беларусы замежжа — неад'емная частка нацыі, вельмі рэсурсны чалавечы рэсурс, які пры ўзважым і сістэмным падыходзе можа стаць важным фактарам як духоўнага, так і эканамічнага ўздыму Беларусі. Урэшце, літаратура, роднае мастацкае слова, павінна аб'ядноўваць нацыю, саміх пісьменнікаў. Згадаем зноў словы нашага мудрага Максіма Багдановіча:

Нашто ж на зямлі
Сваркі і звадкі, боль і горыч,
Калі ўсе мы разам ляжым
Да зор?

Наша літаратура павінна спрыяць гэтаму лёту, павінна і сёння, як і ў мінулыя стагоддзі, разам са сваім народам шукаць шляхі і да саміх сябе, да сваіх душаў, і да Беларусі, і ў нашу агульную вечнасць. З гэтай верай і распахайся для Саюза беларускіх пісьменнікаў новы год.

— Дзякуй за гутарку, і няхай вам спрыяе Бог і ўсе добрыя людзі!

Гутарыў Яўген ЛЕЦКА.

Алесь ПАШКЕВІЧ:

“ЛІТАРАТУРА ПАВІННА АБ'ЯДНОЎВАЦЬ”

— Алесь Аляксандравіч, наколькі вы ўвайшлі ў ролю і асвоіліся на адказнай пасадзе? Ці ёсць сумненні, што пайшоў са спакойнай выкладчыцкай дзейнасці, дзе ўсё рэгламентавана, у гэты вірлівы і часта неправдзальны ток жыцця?

— Старшынства ў Саюзе беларускіх пісьменнікаў сёння — гэта найперш не роля, а каардынатарская функцыя, і ў той сітуацыі, у якой апынулася наша творчая арганізацыя, найперш трэба не асвойвацца, а ствараць ледзь не нава-калектыў супрацоўнікаў, з якімі разам на грамадскіх пачатках планаваць і ажыццяўляць першасныя стратэгічныя задачы, а таксама рабіць шмат чарнавога, бюракратычнага. На сёння самае дарагое, што мае Саюз беларускіх пісьменнікаў, — гэта яго добрае імя, якое здабывалася дзесяцігоддзямі.

А наконт сумненняў... Пасля таго як “узьяўся за гуж”, права на сумненні ў мяне, думаецца, няма. Тым больш, калі ўжо ўдалося дамагчыся пэўных зрухаў да лепшага — і ў арганізацыйным, і ў творчым планах, тым больш, калі штодня адчуваю рэальную падтрымку маладзейшага саюзнага крыла і нашых літаратурных старэйшых — Івана Антонавіча Брыля, Івана Пятровіча Шамякіна і іншых. Урэшце, мая выкладчыцкая дзейнасць — гэта своеасаблівы працяг працы ў Саюзе беларускіх пісьменнікаў. Мой асноўны лекцыйны ўніверсітэцкі курс — сучасная літаратура Беларусі, а спецкурс — маладая беларуская паэзія. Як бачыце, усё спалучана з вельмі гарманічна. Толькі б вольна ўгаварыць уступіць у гэтую гармонію час, якога вельмі бракуе...

— Як з такой пасады выглядае папярэдня дзейнасць Саюза беларускіх пісьменнікаў?

— Каб поўна адказаць на пытанне, трэба было б напісаць цэлае даследаванне, бо папярэдня дзейнасць пісьменніцкай арганізацыі — гэта без двух семдзесят гадоў! Калі гаворка пра тое дзесяцігоддзе, якое праходзіла на маіх вачах... Было і станоўчае, было і спрэчнае. Аднак не мне даваць

ацэнкі зробленаму маімі папярэднікамі, хоць, натуральна, наконт гэтага я маю сваю асабістую думку і ў сваёй працы пастараюся развіваць лепшае, а былыя памылкі не паўтараць. У звязку з пытаннем згадваецца показка пра тры канверты, якія новаму кіраўніку перадаў ягоны папярэднік. “Калі будзе цяжка, адкрывай іх па чарзе”, — дадаў. А там наступныя тэксты: “Кажы, што вывучаеш справы”, “Ганьбуй папярэдніка” і... “Рыхтуй тры канверты”. Я са сваімі калегамі пачынаў са змены падобных прынцыпаў.

— Якую асноўную на сёння праблему бачыце перад Саюзам беларускіх пісьменнікаў і якія перашкоды на шляху да яе вырашэння?

— Гэтых праблем некалькі, але ўсе яны ўзаемзвязаны. Найперш хацелася б, каб у нашых творцаў знікла стома ад грамадскіх зрушэнняў, каб у іхніх вачах нанова загарэўся агонь упэўненасці ў сваёй высокай місіі і яе неабходнасці ў наш час. Хоць і запознена, неабходна кардынальна рэфармаваць працу ў нашай пісьменніцкай арганізацыі. Першымі яе накірункамі бачу “прадстаўнічы” і фінансавы.

Дазвольце расказаць пра гэта больш падрабязна. Сёння Саюз беларускіх пісьменнікаў (яго кіраўнічы апарат) мусіць выконваць функцыю своеасаблівага грамадскага “міністэрства” літаратуры, прадстаўляць нацыянальную літаратуру ў Беларусі і па-за яе межамі. Гэта і каардынацыя розных культурных праграм і мерапрыемстваў з рознымі дзяржаўнымі і недзяржаўнымі ўстановамі і інстытутамі (і ў сталіцы, і ў нашых абласных аддзяленнях, і за межамі Беларусі), гэта і ўзгадаванне творчай моладзі, папаўненне саюзных шэрагаў — праз скруплёны адбор будучых кандыдатаў на секцыях паэзіі, прозы, драматургіі, крытыкі нашага саюза, гэта і даведачна-інфармацыйная праца (штодня супрацоўнікам апарату Саюза беларускіх пісьменнікаў даводзіцца адказваць на дзесяткі ўсемагчымых пытанняў простых грамадзян-чытачоў, дзяржаўных службоўцаў рознага рангу, прад-

стаўнікоў пасольстваў: нумар тэлефона пэўнага пісьменніка, дата нараджэння, смерці, назвы твораў і іншае).

Ну і накірунак фінансавы... З розных прычын пераважная большасць беларускіх пісьменнікаў — людзі маламаёмныя. Сённяшнія ганарары — мізэрныя. У бяdotным стане апынуліся найперш літаратурная моладзь, якая не можа жыць са сваёй прафесійнай працы, і старэйшае літаратурнае пакаленне. Падтрымка такіх — абавязак Саюза беларускіх пісьменнікаў і нашага Беларускага літаратурнага фонду. Аднак рабіць гэта ў адпаведнай меры пакуль што не выпадае. За папярэдні час мы вывучалі “гаспадарчы” вопыт Саюзаў пісьменнікаў суседніх краін, найперш Расіі і Украіны. Зусім нядаўна — 16 і 17 студзеня — па запрашэнні Міжнароднай супольнасці пісьменніцкіх саюзаў наша дэлегацыя наведвала Маскву. Адбыліся сустрэчы з кіраўнікамі ўсіх пісьменніцкіх саюзаў Расіі: літаратурным старэйшынам Сяргеем Міхалковым, які ўзначальвае Міжнародную супольнасць пісьменніцкіх саюзаў (створана ў 1992 годзе на з'ездзе Саюза пісьменнікаў СССР), старшынёй Саюза пісьменнікаў Расіі Валерыем Ганічавым, першым сакратаром Саюза расійскіх пісьменнікаў Святланай Васіленка, старшынёй Саюза пісьменнікаў Масквы Рымай Казаковай, з кіраўніцтвам Міжнароднага літаратурнага фонду.

Рыхтуецца шэраг дамоў аб творчым супрацоўніцтве. Чакае выхаду ў Маскву анталогія беларускай паэзіі (па-беларуску і ў перакладах па-руску), у выдавецтве “Советский писатель” рыхтуюцца дзве кнігі (паэзіі і прозы) беларускіх пісьменнікаў, адзін з нумароў расійскага часопіса “Дружба народов” будзе прысвечаны беларускай літаратуры. Ёсць дамоўленасць пра некалькі сумесных літаратурных мерапрыемстваў: беларуска-расійскіх і беларуска-ўкраінскіх.

Што тычыцца фінансавага боку, то ўсе і расійскія, і ўкраінскія саюзы пісьменнікаў не маюць дзяржаўных датацый, аднак маюць сваю

ўласнасць — дамы, з арэнды якіх найперш і жывуць. Таму пытанне жыцця і смерці і Саюза беларускіх пісьменнікаў, і Беларускага літаратурнага фонду — вяртанне будынка Дома літаратара і былой пісьменніцкай паліклінікі на баланс Беллітфонду. Вяртанне пад працаваную праграму развіцця нацыянальнай літаратуры і фінансавай падтрымкі беларускіх пісьменнікаў, праграму, празрыстую і для кіраўніцтва нашай краіны, і для кожнага літаратара. А глеба дзеля гэтага падрыхтавана, думаецца, вельмі дабрадатная.

— Якія найбольш цікавыя, у тым ліку і магчымым наведвальнікам з беларускага замежжа, літаратурныя мерапрыемствы плануецца Саюзам беларускіх пісьменнікаў у гэтым годзе?

— Найперш хацелася б запрасіць на літаратурныя сустрэчы: прэзентацыі кніг, літаратурныя і юбілейныя вечарыны. Апошніх сёлета вельмі шмат. У лютым адзначым 110-годдзе з дня нараджэння класіка нашай прозы Максіма Гарэцкага і 75-годдзе Уладзіміра Дамашэвіча, у сакавіку — 195-годдзе з дня нараджэння пачынальніка новай беларускай літаратуры Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча (прыедуць яго нашчадкі з замежжа), 120-годдзе з дня нараджэння Францішка Аляхновіча і 100-годдзе Тодара Кляшторнага, у красавіку — 100-годдзе Платона Галавача, у траўні — 120-годдзе Янкі Маўра, 70-годдзе Юрася Свіркі і Фёдара Яфімава, 50-годдзе Франца Сіўко і Сяргея Сцяпана, у ліпені — 50-годдзе Васіля Сахарчука (які зусім нядаўна трагічна пайшоў з жыцця), у жніўні — 80-годдзе Міколы Грынчыка і 50-годдзе Уладзіміра Арлова, у верасні — 180-годдзе Уладзіслава Сыракомлі, 100-годдзе Наталлі Арсеневай і 60-годдзе Ніны Мацяш, у кастрычніку — 110-годдзе Андрэя Мрыя, у лістападзе — 120-годдзе Вацлава Ластоўскага і Язэпа Лёска, 100-годдзе Піліпа Пестрака, 80-годдзе Аляксандра Дракахруста, у снежні — 80-годдзе Анатолія Вялюгіна. У дадатак — некаторыя літаратурныя вечарыны пісьменнікаў з іншых краін.

дзіцячая чытанка

КОЦКІ

Сярэдняя група малышоў, у якую хадзіў наш Вадзік, рыхтавала святочны канцэрт да 8 Сакавіка. Я, жадаючы мець дачыненне да такой адказнай справы, склаў вершыкі. Сыноч вывучыў іх тайком і ў прызначаны дзень прачытаў са сцэны:

*Распуцілісь котыкі в овраге,
Будто бусы, раннею весной.
Я хочу вас, котыкі погладить,
Но не дотянуться мне рукой.
"Папа, подними меня повыше,
— Я, подставив руки, говорю,
— Милой маме котиков пушистых
На 8 Марта подарю!"*

Вершы ўсім спадабаліся, мамы і нянькі дружна пляскалі ў далоні, пускаючы ў хусцінкі светлыя слёзы, а выканаўца прызаваў яблык.

На другі дзень выхавальніца Вера Васільеўна праводзіла

крытычны разбор канцэртнай праграмы. Усіх хвалілі, а з Вадзікам разбіраліся асобна.

"Скажы нам, Вадзік, — сказала Вера Васільеўна, — як табе ўдалося прынесці з яра цэлы ахапак коцікаў для мамы, яны не драпаліся?"

Сын, надуўшыся, маўчаў, як шкаляр, якога ўлічылі ў хлусні. Ён ніяк не мог зразумець, чаму Вера Васільеўна яго не разумее.

Усё высветлілася на другі дзень, калі сын прынес у садзік і падарыў выхавальніцы вялікі букет вярбы. Вера Васільеўна, дакранулася шчакой да букета і адрозу ўсё зразумела: "Дзякуй табе, Вадзік, — сказала яна, усміхнуўшыся, — ты ў нас — сапраўдны коцік!"

З таго дня дзеці празвалі Вадзіка Коцікам.

А.БЕНЕДЗІКОВІЧ. (Расія, Татарстан.)

ДЗІВАКІ

ПРЫТЧА

Ірына ШПАКОЎСКАЯ.

Анёл сядзеў на воблаку. Перад ім спускалася долу, у невядомасць, доўгая лясвіца. На Зямлю... Чаму ён так імкнуўся туды? Ён быў не першым... Некаторыя яшчэ раней пакінулі свой райскі дом у жаданні зрабіць нешта, змяніць людзей да лепшага. Іх называлі дзівакамі...

Так, яны былі дзівакамі, але ўсё ж не паўшымі. Іх не разумелі, бо яны ішлі супраць таго, што ўжо нельга было змяніць. Бо ўсё даўно было вырашана. І не ім! Але ўсё ж некаторыя анёлы па нейкім сваім рашэнні, сваім парыве ішлі туды... На Зямлю. Яны хацелі прынесці з сабою, на сваіх беласнежных крылах дабрыню, паразуменне, міласэрнасць... Яны ведалі, што ніколі не вернуцца назад. Зваротны шлях да вечнага шчасця і супакоення быў закрыты назаўсёды. Яны не адступалі ад Бога, але не маглі проста глядзець на людзей, якія дурнелі з кожным днём. Вядома, яны многае не разумелі ў ім і яго рашэннях. І не ім было судзіць яго, бо ён быў над усімі Цар і Уладар. І ўсё роўна яны беглі ўніз, у змрок і бездань невядомай, страшнай і грэшнай Зямлі, каб выхапіць з лап безнадзейнасці хоць аднаго, хоць дваіх... Яны хацелі дапамагчы.

Анёл, які сядзеў на воблаку, азірнуўся і позіркама развітаўся з сябрамі, якія спалі. "Можа, — з сумам падумаў ён, — мы ўбачымся яшчэ калі-небудзь. Там... Але мой лёс ужо не залежыць ад мяне. Выбачайце, сябры, і бывайце назаўсёды". Ён падумаў яшчэ крыху і рашуча скінуў свае беласнежныя крылы. "Я прыйду на Зямлю чалавекам, а не чужым, якое паслаў Бог. Я дакажу, што, каб да-

несці дабро людзям, не абавязкова быць анёлам". І бяскрылы анёл пачаў свой спуск па лясвіцы...

— Але, Маэстра... Няўжо вы дапусціце... Спыніце яго, загадайце вярнуцца. Ён не асмеліцца не паслухацца...

— Я магу спыніць яго, як мог бы спыніць усіх астатніх, але не зраблю гэтага. Малыш адмовіўся ад сваёй перавагі — двух крылаў, якія далі б яму магчымасць звацца дзівам і маім пасланцом. Значыцца, ён нешта зразумеў.

У гэтым дзіўным свеце мы знаходзімся сярод дзвюх магчымых стыхій. Добра і Зла. Буру супакоіць штыль, вецер — ціхамірнае неба. Але ці заўсёды так? Думаю, заўсёды. Ці да таго часу, пакуль сярод нас блукаюць анёлы, хай сабе і бяскрылыя. Дзівакі пакінулі дом. Нашто? Дзеля нас? Дык, можа, варта і нам дзеля іх часцей успамінаць пра міласэрнасць і дабрыню, каб даць ім магчымасць паверыць у нашу будучыню і ў нас?..

ЗАСНАВАЛЬНІК:

Міністэрства замежных спраў Рэспублікі Беларусь;
Камітэт па справах рэлігіі і нацыянальнасцей пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь;
Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі;
Беларускае таварыства па сувязях з сучаснымі краінамі за рубяжом «Радзіма».

Наш адрас: 220005, Рэспубліка Беларусь, Мінск, пр. Ф. Скарыны, 44.
Тэлефоны: (+375-17) 288-11-97 (бухгалтэрыя, тэл./факс), 288-12-80, 284-76-56, 288-17-82.

ЧЫТАЙЦЕ «Голас Радзімы»
У ІНТЭРНЕЦЕ:
<http://golas.promedia.by>

замалёўкі з натурны

АДКУЛЬ БЯРУЦА РЫБАКІ

Маці хлопчыка, гарадская жыхарка, ніколі не жыла ў вёсцы, тым больш ніколі не трымала вуду ў руках. Але ж калі вёска стаіць ля ракі, дык усе ў ёй рыбакі.

Але пачалося з таго, што дзяўчына выйшла замуж за вясковага хлопца. І яны пачалі хадзіць на рыбалку.

У рацэ ёсць рыба, якая плавае на паверхні, хапае мошак і кама-роў, маленькая такая і спрытная. Можа, па навуцы яна і завецца інакш, а па нашаму — сібель. Бяры вуду, закідай і адрозу хуценька цягні на бераг. Сібель можа злавіць кожны. Рыбы шмат, і так прыёмна, калі ўвесь час клюе.

Існуе павер'е: калі будучая маці ходзіць у тэатр — будзе актёр, калі любіць спорт — спартсмен, а ў яе руках была вуда — нарадзіўся хлопчык Славик, які стаў рыбаком. Ён гатовы цярапець усе пакуты: капаць чарвякоў, уставаць рана, каб ісці на рыбалку, не ўцякае з ракі нават ад наваліцы, бо гэты занятак для яго — задавальненне.

Улетку горад застаецца недзе далёка. У вёсцы ж раздолле: адчыніў дзверы — і ты ўжо на дварэ.

З вечара падрыхтаваны вуды, усё гатова, каб усход сонца сустрэць на рацэ. Самае прыёмнае — гэта рыбалка на акунёў у старым рэчышчы ракі. Яны жывуць у карчах, чорныя, тоўстыя, з вялікім калючым плаўніком на спіне. Чырвоныя плаўнікі і моцны чырвоны хвост. Па баках чорныя вертыкальныя палосы. Акунь, бадай, самая прыгожая рыба. Выцягнуць вялікага акуня не так проста. Ён драпежнік, нажыву хапае адрозу і добра. Калі крыху зазьяваўся, а той праглынуў кручок і зацягнуў пад карчы, — трэба адрываць лёску.

Бывае, даводзіцца пакінуць у карчах не адзін кручок з грузікам. Але як блішчаць вочы і якое захапленне, калі вялікі акунь трапляе да малаго рыбалова ў рукі! Сэрца гатова выскачыць з грудзей. Настрой зададзены на некалькі дзён наперад.

Калі два Славікі — бацька і сын — ідуць з рыбалкі, малы заўсёды

нясе рыбу. Хоць і цяжка, але трэба бачыць, як ахвотна хлопец паказвае ўлоў таму, хто трапляе на сустрэчу.

Увечары, калі зліпаюцца вочы і прыходзіць сон, здаецца, ложка пагойдваецца, як лодка на хвалях, а перад вачыма скача паплавок, які абавязкова вяртае пайсці ў глыбіню да акунёў.

Ігнат СТУДЗЕНЬ.

крыжаванка ад аляксандра халецкага

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ. 3. Мяккая, спецыяльна апрацаваная шкура алена, лася, авечкі. 8. Назва перадапошняй літары ў лацінскім алфавіце. 11. Драўляная баржа. 12. Адзін з трох асноўных родаў літаратуры. 13. Частка рукі ад запяцця да канца пальцаў. 14. Кручок для зашпільвання вопраткі. 15. Знаходжанне падсуднага ў момант злачынства ў другім месцы. 16. Тое, што і вазак. 18. Паясны рамень, папруга. 21. Чарга ў млыне. 26. Зварот да суда з патрабаваннем аб абароне грамадзянскіх праў. 29. Высокая гліняная пасудзіна, выцягнутая і звужаная зверху, з ручкай. 30. Спячая адданасць сваёй веры і нецярпнасць да чужых веравызнанняў. 32. Любіцель. 33. Вага чаго-небудзь у тонах. 35. Крыніца пазычанага натхнення. 36. Рэлігійнае служэнне бажавству і звязаныя з гэтым абрады. 37. Выключнае права на выраб, продаж або выкарыстанне чаго-небудзь. 40. Статак коней ці іншых капытных жывёл. 42. Агароджанае месца пад адкрытым небам для жывёлы. 45. Асоба, ўзнагароджаная ордэнам. 47. Абход для нагляду за чым-небудзь. 48. Светлая пляма, водбліск на цёмнай паверхні. 49. Даўнейшая назва пальца. 50. У старажытнагрэчаскай міфалогіі — бог пастухоў. 51. Перыядычнае выданне ў выглядзе брашуры ці кнігі. 52. Літаратурны ці іншы твор, сатырычна або камічна падраблены пад арыгінал. 53. Перакрыцце ў форме дугі паміж дзвюма апорамі. 55. Вецер, які зімой дзьме з сушы на мора, а летам — з мора на сушу. 57. Няродны бацька для дзяцей. 59. Месца ізаляцыі, заключэння знявольных і ваеннапалонных. 63. Чараўнік-знахар (у народаў, рэлігія якіх заснавана на веры ў духаў). 64. Старая мера даўжыні (роўная 2,54 сантыметра). 65. Старадаўняя руская трохкапеечная манета. 66. Прыродная зона распаўсюджвання якога-небудзь віду раслін або жывёл. 67. Раменная плётка з кароткай ручкай. 68. Ансамбль з трох выканаўцаў. 69. Шоўк (устар.). 70. Падпарадкаваная, залежная дзяржава ці асоба.

ПА ВЕРТЫКАЛІ. 1. Каблук. 2. Сукупнасць дакументаў, якія адносяцца да дзейнасці ўстановы або асобы. 3. Лёгка папрок. 4. Адказнае заданне, роля, даручэнне. 5. У народных гаворках: шматгадовая травяністая расліна, якую разводзяць у пакоях як лекавую. 6. Невершаваная мова або мастацкая літаратура. 7. Ускосны падатак за продаж тавараў шырокага ўжытку. 9. Стан, падобны на сон. 10. У старажытнагрэчаскай міфалогіі — месцазнаходжанне багоў. 17. Спіс якіх-небудзь аднародных прадметаў, складзены ў пэўным парадку. 19. Продаж гатовай прадукцыі, тавараў. 20. Урачыстая дзяржаўная песня. 22. Тое, што і вупраж. 23. Памяшканне для стаянкі і рамонтна-летаў. 24. Нашыўка з сярэбранай ці залатой тасёмкай на форменным адзенні. 25. Широкая грунтовая дарога. 27. Лятучая мыш. 28. Цвёрды і бліскучы каштоўны камень з групы сілікатаў. 31. Парыў, задор. 34. Рака ў Расіі даўжыняй 4 500 кіламетраў. 35. Ва-

енны карабель, узброены тарпедамі, мінамі. 38. Доля, якая ўносіцца ў агульную справу кожным яе ўдзельнікам. 39. Гультай, абібок. 40. Тое, што і сябар. 41. Будайнічы матэрыял: сумесь цэменту з пяском, шчэбнем і вадой. 43. Апытанне абвінавачанага, сведкі і іншых для атрымання патрэбных звестак. 44. Сукупнасць пэўных дзеянняў, у якіх адлюстроўваюцца бытавыя ці культурныя звычкі. 45. Лютэранская царква. 46. У народных павер'ях: казанчы жыхар лесу ў вобразе калматага чалавека. 49. Мелкаводны марскі заліў, звычайна ў вусцях рэк. 50. Выгляд мясцовасці з вышыні. 52. Палаткі, нары. 54. Краіна, дзе нарадзіўся чалавек і грамадзянінам якой з'яўляецца. 56. Вялікі стог сена, саломы, снапоў. 58. Чарадзейства, знахарства. 59. У старажытнагрэчаскай міфалогіі: чорт. 60. Дугападобная вузкая косць. 61. Упрыгажэнне з кветкаў або галінак, сплеценыя ў кружок. 62. Пушыстае шарсцяное пакрыццё з махрамі, якое выкарыстоўваецца як коўдра, хустка.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11				12					
		13					14		
15				16			17		
		18	19	20			21		22
	24	25		26	27	28		29	
30			31		32				
			33		34			35	
36				37			38	39	
			40	41		42			43
44	45				46			47	
48					49		50		
		51					52		
53		54			55	56			
		57		58	59			60	61
62			63					64	
65					66				
			67					68	
69						70			

«Голас Радзімы»

Галоўны рэдактар
Наталія САЛУК

Пазіцыі рэдакцыі і аўтараў, матэрыялы якіх друкуюцца на старонках «Голас Радзімы», могуць не супадаць.

Рэгістрацыйнае пасведчанне №81. Падпісны індэкс у Беларусі 63854. Тыраж 2 108 экз. Заказ 1486. Падпісана да друку 18. 2. 2003 г. у 12.00.

Газета набрана і зярстана на рэдакцыйным настольна-выдавецкім комплексе.

Адрукавана на паліграфічным РУП «Чырвоная зорка» (220073, г. Мінск, 1-шы Загарадны завулак, 3).